

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 19.

V Ljubljani, dne 8. majnika 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — Naročnina mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrta leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — Dopisi pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila naj se pošiljajo upravnisti v „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — Oznanila in poslanice se računajo po ceni navadni v Ljubljani.

Pogajanja o kvoti.

Vprašanje za življenje in smrt avstrijske državne polovice je pogodba z Ogersko. Tu bodo pokazali naši državni poslanci, če res razumejo svoj posel in če jim je na srcu blagor volilcev. Vsakdo izmed poslancev mora biti na svojem mestu, mora pridno študirati zadevo ter biti „neizprosen, mož jeklen“, sicer nas ugonobe Ogrji, za katere smo doslej po krivici plačevali toliko milijončkov.

Med vsemi vprašanji je pa pri pogodbi z Ogersko najtežavnejše in najvažnejše ono o kvoti, to je, določiti morajo najprej kvotne deputacije, ki imajo zdaj svoje seje, in potem državni zbornici, koliko bode v prihodnje k skupnim stroškom države, za vojsko, mornarico, poslaništva, konzulate itd., donasala Avstrija, in koliko Ogerska. Veljavna bi bila pogodba za 10 let. Zadnjih 30 let je bila kvota določena silno krivično, Avstrija je plačevala po 70% in Ogerska po 30%. Da tako ne more in ne sme trajati dalje, je pač umevno.

Ko se je na tej podlagi sklenila prva pogodba l. 1867., stala je Ogerska v gospodarskem oziru še nizko. Ali zadnja desetletja se je na Ogerskem neizmerno povzdignilo narodno gospodarstvo, dvigata se poljedelstvo in industrija, polnijo se državne blagajnice in izginil je primanjkljaj iz proračuna. Zato bi bilo pravično, da bi Ogrji plačevali polovico, ali pa vsaj veliko višjo kvoto, kot doslej; upirajo se pa povišanju nad 1% z vsemi silami.

Trinajst mesecev je že preteklo, kar so se začela pogajanja, pa smo danes še ondi, kjer smo bili. Vprašujejo se odposlanci in ministri obeh državnih polovic, kaj bode podlaga zjedi njenju. Davki, prihajajoči iz enakih virov, je naravni odgovor. Toda davki se različno merijo tu in tam, n. pr. hišni in dohodninski davek.

Ogrji tudi nočejo, da bi se vračunjali posredni davki, kakor davek na sladkor in žganje. Pač pa so zvitji ogerski židje zadovoljni, da bi se skupno rabili carinski dohodki obeh državnih polovic, ko se obnovi med obema carinska in trgovinska pogodba. Da Ogrji za-se ne računajo slabo, se vidi iz sledečih številke:

V proračunu za l. 1897. stoji, da bode Avstrija imela carinskih dohodkov 45,434,530 gld., Ogerska 8,331,750 gld. in Bosna Hercegovina 212,000 gld. To naj bi se najprej dajalo za poravnane skupnih stroškov, in, kar manjka, naj bi se doplačevalo po starem ključu 70:30. Skupni redni stroški samo za vojsko pa so proračunjeni za letos na 119,241,470 gld., za mornarico 10,216,474 gld. in vrh tega še izredni stroški za vojsko 14,797,187 gld.

Govori se o tem po vladi prijaznih listih, in zlasti naši ministri rabijo gladko frazo, da merata v blagor države obe polovici kaj žrtvovati. Mi pa od Ogerske žrtev niti ne zahtevamo, ampak le pravičnosti. Ako gledamo na število prebivalcev, ako vzamemo v poštev letne dohodke in stroške jedne in druge polovice, ako se ozremo na produkcijo in konsum, ali na davčno moč, povsod se nam kaže primerje 58:42. Avstrija naj tedaj plačuje k skupnim stroškom 58% in Ogerska 42%. Ako bi naši poslanci od te skromne zahteve količkaj odjenjali, oškodovali bi preobčutljivo svoje volilce. Tudi celjska gimnazija ali kaka druga taka drobtinica jih ne sme omamiti, da bi pustili, vreči davkoplačevalcem vrv okoli vratu. Boljše je, da imajo Ogrji personalno unijo, kakor da bi prišla Avstrija financijelno na boben.

Madjari se nadejajo, da bode krona porabila svoje pravo in potrdila provizorij za jedno leto. Vsled tega naj neha delovanje kvotnih deputacij in pričneta naj si obe vladi o kvoti — dopisovati. Med tem časom bi Badeni in Banfy

nekoliko podprla svoja gugajoča se naslonjača. Druge točke pogodbe bi se spravile za Madjare ugodno pod streho in slednjič bi se kot nujna stvar morala sprejeti tudi kvota po želji madjarskih židovskih politikov. Mi pa menimo, da bode kvotna zadeva imela še jako tehtnih in resnih posledic.

Ebenhochov šolski predlog.

Poslanec dr. Ebenhoch in tovariši so predložili v državnem zboru načrt šolskega zakona, s katerim bi se nekoliko premenil sedanji šolski zakon. Ta načrt se glasi:

„Člen I. Naslednji paragrafi zakona z dne 14. maja 1869. l., naj se v prihodnje glase:

§ 1. Ljudska šola ima namen, vzgajati otroke npravno po naukih njih vere, razvijati njih duševno delavnost, jim dajati za njih napredovanje in daljno izomiko za življenje potrebno znanje in izurjenost ter ustvariti temelj za vzgojo koristnih članov človeške družbe.

§ 2. Vsaka ljudska šola, za katere ustanovitev in vzdrževanje plačuje troške država, dežela ali občina, bodisi popolnoma ali deloma, je javen zavod in kot tak pristopen vsem otrokom, kateri morajo šolo obiskovati. Na drug način ustanovljene in vzdrževane ljudske šole so privatni zavodi. Interkonfesionalne razmere ljudske šole ureja deželno zakonodajstvo.

§ 3. Učni predmeti na ljudskih šolah so: Veronauk, čitanje in pisanje, učni jezik, računanje v zvezi z naukom o geometričnih oblikah, kar je iz naravoslovja najpotrebnejše in otrokom umljivo, prirodopis, zemljepis in zgodovina s posebnim ozirom na domovino in na nje ustavo, risanje, petje in telovadba, katera je za dečke obligatna, za deklice neobligatna. Koliko je vsacega teh predmetov učiti, določa deželni šolski svet dogovorno z deželnim odborom.

O stoletnici Vodnikovih „Lublankih Noviz“.

Domači Prijatelj. Zabavno-poučna priloga „Mir-u“, izhaja od novega leta 1897 po dvapot na mesec v Celovcu Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, župnik v Podkloštru.

III. Znanstveni časniki.

A. Splošni.

Čitavnica Podučivni listi za slovenski narod. Ta popularnoznanstveni časnik*) je izdajal dr. Ivan Geršak l. 1865. in 1866. Izšli so štirji zvezki, tretji je prišel na svetlo v Mariboru, ostali pa v Gradcu. 8°.

Vestnik. Znanstvena priloga „Zore“. 1873—1875. Prvo leto je izhajal vsak mesec na jedni poli, drugo leto je nehal s 6 številko. L. 1875. se je prikazal dne 15. velikega travna zopet na dan ter se konec leta, obrodilvi 8 številki, združil s svojo materjo „Zoro“. Urednika: Davorin Trstenjak (prvi dve leti), Janko Pajk. Izhajališče: Maribor. 8°.

L. 1877. je sklenil odbor Matice slovenske, da se preosnuj Matični Letopis v znanstven čer-

trletnik, tri do štiri pole obsežen, pod imenom: Časopis Matice slovenske. Ta ukrep se je le ponekoliko izvršil l. 1878., ko je Letopis (ne „Časopis“, kakor je bilo izprva sklenjeno) izšel v štirih snopičih v dveh zvezkih. L. 1879. nahajamo „Letopis Matice slovenske“ zopet v starem tiru.*)

Kresa VI. letnik 1886. je bil poučen in znanstven, kakor smo že opomnili opisujoč leposlovne liste.

B. Časopisi za posamične vede.

a) Bogoslovski.

Slovenski cerkveni časopis. V soboto dne 1. malega srpana 1848. je izšla 1. številka tega tednika, ki je do konca leta ob uredništvu dr. Janeza Kriz. Pogačarja temeljito obdeloval razne stroke bogoslovske vede ter se ob novem letu 1849 prekrstil v

Zgodnjo Danico, katoliški cerkveni list. Urednik in založnik jej je ostal oče „Slovenskega cerkvenega časopisa“ do konca l. 1851.

*) Z osnovo znanstvenega lista, kateremu bi bil namen pospeševati razvoj slovenskega jezika, pečal se je odbor Matice slovenske iznova l. 1890. Oživotvoriti je hotel v šali v „Slovenskem Narodu“ l. 1881. napovedano Levstikovo „Velnico“, pod naslovom: „Slovenska beseda“, ki bi bila izhajala ob uredništvu prof. Antona Bartla vsak mesec na jedni poli. Pomanjkanje naročnikov je „Slovenski besedi“ sapo zaprlo, da se ni mogla oglašiti niti jedenkrat.

Založništvo je potem prevzel tiskar Jožef Blaznik, uredništvo pa Luka Jeran in Andrej Zamejec. Drugo polovico l. 1853. in naslednje leto je urejeval „Zgodnjo Danico“ Andrej Zamejec. L. 1855. se mu je zopet, povrnivši se z afriškega misijona, pridružil Luka Jeran, ki je izza dne 6. sušca l. 1856. pa do svoje smrti dne 27. malega travna 1896 sam urejeval „Zgodnjo Danico“, če odtegnemo tisti presledek, ko je l. 1866. potoval v Palestino. Začasno je oskrboval lani uredništvo „Zgodnje Danice“ Frančišek Birk, letos jo urejuje Andrej Kalan. Prvim trem letnikom „Zgodnje Danice“ stoji na čelu vsakega lista podoba Marije brez madeža spočete. L. 1856. je prinašala nemško prilogo: Beiblatt zur Zgodnja Danica. V tej prilogi je razglašalo ljubljansko škofijstvo šolske ukaze. Do l. 1858. je izhajala „Zgodnja Danica“ vsak četrtek večinoma na polovici pole; tedaj pa je jela prihajati na svetlo vsak drugi četrtek na celi poli. Od l. 1862. do 1868. je prihajala po trikrat na mesec na dan. Zadnjih dvajset let izhaja vsak petek. „Zgodnja Danica“ je objavila mnogo člankov, ki spadajo v bogoslovsko vedo, zato smo jo uvrstili v ta razpredelek; 4°.

Slovenski Prijatelj se je v svojem 32letnem življenju pečal z leposlovjem, z uzgojo, s politiko, najbolj pa od l. 1856. do konca l. 1883., ko je umrl, s cerkvenim govorništvo.

*) Tak časopis je hotel podati Slovencem že l. 1853. J. Godina Verdelski v Trstu. „Voditelj k znanstvu“, ki ga je namerjal izdajati rečeni pisatelj, bil bi rad hodil vsak drug mesec v dežel, ko bi ga bilo podprlo dovolj pisateljev, in naročnikov. (Novice, 1853, 46.)

§ 4. Učne načrte za ljudske šole in vse, kar se tiče notranje šolske uredbe, določa naučni minister, zaslišavši dež. šolsko oblast in s privoljenjem dež. odbora.

§ 5. Veronauk oskrbujejo in nadzorujejo pristojna cerkvena oblastva (predstojništva židovskih verskih občin). Deželna šolska oblast določa, dogovorivši se z dež. odborom, koliko ur je namenjenih veronauku, a najmanj morata biti namenjeni dve uri na teden, določiti pa mora to tudi dogovorno s pristojnim cerkvenim oblastvom (predstojništvom židovske verske občine), koder to zahteva deželna zakonodaja. V koliko naj učitelji uče veronauk, določa dež. zakonodajstvo dogovorno s pristojno cerkveno oblastjo (predstojništvom židovske verske občine).

§ 8. Naučni minister določa, zaslišavši deželno šolsko oblast in dogovorno z dež. odborom, a kjer to zahteva dež. zakonodajstvo, tudi dogovorno s pristojno cerkveno oblastjo (predstojništvom židovske verske občine), katere učne knjige in čitanke je dovoljeno rabiti v šoli. Izmed dovoljenih učnih knjig in čitank izbere dež. šolska oblast dogovorno z dež. odborom tiste, katere je rabiti.

§ 21. Dolžnost, obiskovati šolo, začne se z dovršenim šestim letom in traja za vsakdanji pouk vsaj šest let; vse druge odredbe glede časa in načina obiskovanja šol določa dež. zakonodajstvo.

§ 35. Učno osebje učiteljšč sestaja iz ravnatelja, kateri vodi zajedno vadnico, iz dveh do štirih glavnih učiteljev, iz učitelja veronauka in potrebnih pomožnih učiteljev; imenuje je naučni minister na podlagi terna-predloga, kateri sestavi dež. šolska oblast dogovorno z dež. odborom. Učitelje veronauka imenuje najvišja cerkvena oblast, v katere okrožju se nahaja dotični zavod. Vadnični učitelji so dolžni sodelovati pri vzgoji učiteljščnikov kot pomožni učitelji.

Člen II. Ta zakon stopi v veljavo začetkom šolskega leta, katero sledi razglašenju.

Ebenhochov šolski predlog je tedaj veliko milejši, kakor so verniki pričakovali in neverniki se bali. Vender smo mi s stališča slovenskega naroda odločno zoper ta predlog, in sicer v verskem in narodnem oziru. Ta predlog podaja deželnim odborom izredno velik upliv na šolsko zakonodajo, upliv, ki bi rodil v slovenskih deželah, kjer imamo žal liberalne deželne odbore, kmalu pristno neversko šolo. Ker bi se po tem predlogu izročila deželnim odborom še večja moč pri določanju učne tvarine, učnih načrtov in pri določanju vse notranje ljudske šolske uprave, bila bi liberalna večina deželnih odborov v vseh slovenskih pokrajinah uprav usodna. Liberalci bi bili še bolj, kakor v tistih žalostnih jedva preteklih časih, gospodarji v ljudskih šolah. Tako bi bilo na Koroškem,

Stajarskem, Goriškem, v Trstu, Istri, in tudi na Kranjskem, kjer ima zvezana liberalna trojica Schaffer-Tavčar-Murnik večino v deželnem odboru. Kranjska „narodno napredna“ stranka je sama nedavno na shodu v Kranju povdarjala, da je v kulturnih vprašanjih v zvezi z Nemci. Šola spada pač gotovo med kulturna, in tedaj med zvezina vprašanja. Dokaz imamo, ker so narodnjaki izvolili dr. Schafferja v deželni šolski svet. Da se ne pretrga ta ljuba zveza z Nemci, in tudi po svojih liberalnih nazorih, katere srkata iz Malovrhovega „Naroda“, bi dr. Tavčar in Murnik kmalu stavila v deželnem odboru predlog: „Proč z versko šolo!“ in prikimala bi tudi zaradi zveze eventualnemu predlogu zaveznika dr. Schafferja: „Proč s slovensko šolo!“ „Učni jezik bodi kulturni jezik nemški!“ Isto bi bilo s slovenskimi šolami gotovo tudi v vseh slovenskih pokrajinah zunaj Kranjske.

Očividno je torej, kako kvaren bi bil pri sedanjih razmerah deželnih odborov po deželah, kjer Slovenci prebivajo, Ebenhochov predlog in kako nasproten tisti resoluciji, katero sta sklenila l. 1894. tudi dr. Tavčar in Murnik, ker še nista bila zvezana z Nemci, in ki se glasi: „Ljudska šola še vedno ni vrejena na podlagi verskega izpovedanja in z izključljivo maternim kot učnim jezikom.“ Tisti del narodne stranke, ki ne odobrava zveze z Nemci, ostane pri sklenjeni resoluciji in pričakuje šolskega predloga, po katerem bode zagotovljena za vse slovenske otroke verska in narodna šola.

Clara pacta — boni amici.

Naš list je nastopil pot javnega delovanja v to svrhu, da pooblaži ostrine nasprotujočih si narodnih življenj, ter prebudi narod za skupno delovanje v obči blagor, da bi naš mili narod čim preje samosvoj in srečen postal v svoji domovini. Že večkrat povdarjani smoter je jasen in plemenit, a vender se čita in sliši večkrat ostra obsodba listovega delovanja. Javno mnenje se premišljeno zapeljuje, — javno delovanje in pisanje se zavija; in to početje nas sili, da izročimo občinstvu razsodbo o tem, je li naše postopanje v obče in osobito nasproti voditeljem narodne stranke opravičeno.

Kdor se posveti javnemu življenju, mora tudi privoliti, da se njegovo poslovanje javno pretresuje in sodi, in baš zaradi tega se morajo tudi voditelji narodne stranke, katere previdno zakriva neka usodna tajnost pod krinko „discipline“, podvreči javni sodbi. Tedaj brez zamere!

Na shodu zaupnih mož rodila se je dne 29. novembra 1894. leta v Ljubljani tedanja „narodna stranka“ in je določila po resolucijah smer delovanju, sprejemši v svoj politični program vse one težnje, katere so določili slovenski po-

slanci na shodu dne 2. oktobra 1890. l., katere pa, kakor naglašja resolucija, do istega dne niso bile izpolnjene, — in jih narodna stranka tudi do danes še ni izpolnila.

Osobito se je pa na shodu povdarjalo, da se mora izvesti v prvi vrsti narodna organizacija na Kranjskem, potem se je konstatovalo in obžalovalo, da se je osobito na Kranjskem zapustil narodni program, a ustanovil drug program, v katerem se slovenska narodnost ne nahaja kot smoter in kateri daje potuho popustljivosti in brezbriznosti v narodnih vprašanjih, kakor osobito dokazuje prepoved samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani, — z veseljem se je pozdravljalo krščansko socijalno gibanje z obljubo zboljšanja gospodarskih razmer vseh stanov in osobito obrtnega in delavskega stanu, katera je s temeljitimi socijalnimi reformami moči iztrgati internacijalnemu socijalizmu ter ohraniti ju narodu in veri očetov. Javno in z odobravanjem se je klicalo: „Slovenska jagnjeta ne družite se z požrešno nemško liberalno stranko, ampak s svojim slovenskim rodom!“

To je do pičice tudi naš program, vsak stavek, vsaka beseda našega lista nam je javna priča, da težimo na izvrševanje navedenih točk. Zaradi tega ne govorimo obširneje o našem listu, preiskovati pa moramo, kako so voditelji „narodne stranke“ izvrševali le te glavne točke določenega programa. No, izvršili jih niso, a tudi prvega koraka do izvrševanja niso storili!

Podlaga vsem sklepom onega shoda zaupnih mož, ki je zasejal po neprevidnem, osornem vodstvu tedanjega predsednika dr. Ferjančiča še danes ne poravnani razkol v narodno stranko, t. j. razkol med Slovenci ob obalah Adrije in izvrševalnim odborom, — je bila namišljena narodna organizacija. Določeno je bilo, da je temelj organizacije zbor zaupnih mož iz vseh pokrajin Kranjske, da vodi skupno politiko izvrševalni odbor petnajstoroce v Ljubljani bivajočih rodoljubov, in da obdržujejo zvezo med narodom in zborom zaupnih mož občinski zaupni možje.

Letá po delovanju Mladočehov posneti organizacijski načrt je dober, in naj bi bil porok, da v stranki ne vladaj nikak pojedin prvak, nego da zamore priti do veljave še tako preprost glas ljudstva, in omogočila naj bi se vlada vseh vsem na korist. A žal, organizacija se ni nikoli izvršila, bilo je vse le pesek v oči občinstvu, da se zagotovi vpliv posameznika na politiko slovenskega naroda.

Zbor je izvolil na shodu izvrševalni odbor, obstoječ iz gg.: dr. pl. Bleiweis, dr. Ferjančič, Gogala, Hribar, Klein, Koblar, Kunc, Lavrenčič, Lenče, dr. Majaron, Murnik, Rohrman, dr. Tavčar, dr. Triller in Vrhovnik, in naročil jim je, da naj sestavijo organizacijski statut ter izvedo podrobno organizacijo po vsej Kranjski.

Vsak mesec je po jedenkrat prinašal slovenskim duhovnikom razne propovedi, v prilogi pa krščanske nauke in šolske kateheze. Urednik mu je bil ves čas Andrej Einspieler. Prvih njegovih letnikov bomo omenili med uzgojeslovnimi časopisi. Izhajal je v Celovcu, 8°. Na njegovo mesto je stopil

Duhovni pastir, ki ga je počenši z l. 1884. jel urejevati „s sodelovanjem več duhovnov“ ob založništvu „Katoliške Bukvarne“ v Ljubljani Anton Kržič. Lani je postal urednik tega propovednega lista Alojzij Stroj. „Duhovnemu Pastirju“ so bili priloženi l. 1885.—1887. „Apologetični razgovori“ in l. 1890. „Obrambeni govori“ drja. Frančiška Lampeta, pozneje profesorja Antona Zupančiča Pedagogika, Franceta Kosca Katoliško zakonsko pravo, obširna zbirka zgledov. „Duhovnega Pastirja“ izhaja vsak mesec po jeden snopič na 3 polah. 8°. — Štiri leta predno je stopil na slovensko propovednico „Duhovni Pastir“, razcveto se je v Gorici

Cvetje z vertov sv. Frančiška, mesečni list za verno slovensko ljudstvo, zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška. Prvi urednik in izdajatelj mu je bil o. Evstahij Ozimek, s 5. zvezkom V. letnika pa je sprejel uredništvo in izdajateljstvo o. Stanislav Škrabec, ki je izza l. 1880. pa do sedaj povijal asketiško vsebino „Cvetja“ v dra-

gocene s slovstvenimi in jezikoslovnimi razpravami napolnjene platnice. Vsak tečaj „Cvetja“ — baš je potekel že XV. — šteje po 12 številki po dve poli obsežnih, ki izhajajo v nedoločenih obrokih. 8°.

Rimski Katolik. 1888—1896. Urednik in izdajatelj temu časopisu, ki je s koncem lanskega leta nehal, bil je dr. Anton Mahnič v Gorici. Izhajal je nekaj časa po šestkrat na leto, naposled pa na vsake tri mesece po jedenkrat v zvezkih. 8°. Naslednik mu je

Katoliški Obzornik, ki ga izdaja „Leonova družba“ v Ljubljani ob uredništvu drja. Aleša Ušeničnika. Začetkom meseca malega travna t. l. je izšel l. zvezek tega znanstvenega četrtletnika. Vel. 8°.

Vence cerkvenih bratovščin, najnovejši asketiški list, prihaja izza novega leta 1897. po jeden pot na mesec na svetlo. Urednik: dr. Frančišek Ušeničnik; izdajateljica: Katoliška Bukvarna.

b) Uzgojeslovni.

Šolski Prijatelj. L. 1852. je utemeljil Andrej Einspieler prvi slovenski šolski list, namenjen učiteljem in učencem. Prihajal je „Šolski prijatelj“ prvo leto vsak torek na polovici pole na svetlo. L. 1853.—1855. je izdajalo ta časopis za šolo in dom društvo sv. Mohorja.

L. 1855. se je dotedanji tednik izpremenil v mesečnik z naslovom „Prijatelj“; prinašal je pesmi, podučne sestavke, povesti, slovstvene reči, šolske ukaze, prigovore, dopise v razpredelku: listnica, drobtinčice in poročila o društvu sv. Mohorja. L. 1856. se je prelevil omenjeni list v „Slovenskega Prijatelja“. Uzel ga je zopet v last Andrej Einspieler ter ga razširil v homiletišk list za cerkev, ki pa je nekaj let vsak pot prinašal še po jedno polo priloge za šolo in dom. 8°.

Učiteljski Tovariš je poleg „Novic“ in „Zgodnje Danice“ najstarejši slovenski časnik. Ustanovil ga je l. 1861. nepozabni Andrej Praprotnik. Izimši par let, ko je urejeval „Učiteljskega Tovariša“ Matej Močnik, bil mu je urednik do l. 1890., ko je „Učiteljski Tovariš“ postal glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, ter ga je jel urejevati Andrej Žumer. Izza l. 1894. ga v red deva J. Dimnik. Prvo leto je bil „Učiteljski Tovariš“ mesečnik, takoj drugo leto pa je jel izhajati po dvakrat na mesec. Iz „Tovariševga“ krila je izšel „Jezičnik“ (ponatisek Marnovih slovstvenih razprav). V novejšem času prinaša „Učiteljski Tovariš“ v prilogi „Pedagogičsko knjižnico“. 8°

Slovenski Učitelj. 1873—1876. Ta „list za učitelje, odgojitelje in šolske prijatelje“ je jel

Štatut ni zagladal belega dne, in izvrševalni odbor še danes ne pozna v večjem delu dežele nikakih zaupnih mož, — zbor zaupnih mož v Ljubljani se pa sestavlja, kakor slučaj nanese.

Sklicujejo se pa le za časa volitev ljubljanski zaupni možje, danes ti, jutri oni, o katerih pa tudi svet ne ve, kdo jih je volil, ali kdo postavil. Doba dostojanstva jim je silno omejena. Danes zaupni mož, jutri brez zaupanja, kakor nanese milost načelnštva in pa izvoljenca potrebnost.

Vsa organizacija ostala je pri izvolitvi izvrševalnega odbora, — iz katerega so pa do danes že izstopili gospodje: Hribar, Koblar, Lenče, dr. Majaron, dr. Triller in Vrhovnik, in kakor se danes čuje, izstopijo še drugi. Računati imamo tedaj le s preostanki izvrševalnega odbora.

Dejstvo, da izstopajo odlični člani iz izvrševalnega odbora, mora vsacega razumnega Slovenca privedi do prepričanja, da je nekaj slabega, gnilega v odboru, kar sili odličnjake, da zapuščajo zavoženo politično ladijo.

Poglejmo si nekoliko preostanek odbora! — Nekateri ostalih gospodov so že pri zadnji državnozborni volitvi bolj ali manj odločno nasprotovali neznosnemu terorizmu voditeljev, drugi so pa od njih popolnoma odvisni. Pogled na imena nam vendar kaže, kdo vodi leta preostanek, ker svoječasni načelnik zborovanja leta 1894, dr. Ferjančič, je omejil svoje delovanje edino le na svojo kandidato, kateri je pa nasproti dostojanstvu in po celem svetu znamenemu običaju vedno osebno in energično zastopal. Dejanski vodja je bil in je še danes dr. Tavčar, in prav v nasprotstvu z resolucijami zaupnih mož določuje samo volja prvaka dr. Tavčarja, in nikakor ne mnenje naroda.

To bi sicer ne bila nesreča, ako bi bil dr. Tavčar zmožen vodstva, saj je tudi oče naroda dr. Bleiweis čestokrat sam določeval smer politiki, a ta blagi mož je mislil vedno le na korist naroda in zbiral najboljše slovenske moči krog sebe. Dr. Tavčar pa ne misli za narod in odriva vsako delavno moč, najraje ima okrog sebe samo slamo, ker mu je tako zajamčen absoluten vpliv. Poglejmo si njegovo javno politično delovanje zadnjih let in prepričali se bomo, da je naša trditev resnična.

Dr. Tavčar je slovensko politiko popolnoma zavozil; sprijaznil in združil se je proti določenim resolucijam z našimi najnevarnejšimi nasprotniki: z Nemci in socijalnimi demokrati. To je poleg neznosnega napuha glavni vzrok, da izstopajo člani iz izvrševalnega odbora, ker tako postopanje sramoti ves narod in sramoti vsakega Slovenca do zadnjega, ki ima srce za narod in njegove svetinje.

Slovencem je še v dobrem spominu, kako je dr. Tavčar v občinskem svetu zagovarjal dvojezične ulične napise. Da je sklenil zvezo z Nemci v deželnem zboru in oddal mesto v deželnem šolskem svetu nemškemu kolegi, se ne da tajiti, in da je pri zadnjih državnozbornih

volitvah prosjačil Nemce in socijalne demokrate za pomoč ter obetal Nemcem sedeže v občinskem svetu, pripovedovali so mu njih listi in pripovedujejo mu še danes glasno in javno njegovi nemškutarski pajdaši.

Pri tem položaju vprašati bi bilo pa vendar ostale člane izvrševalnega odbora, so li tudi oni sklepali pogodbo z Nemci, ali je to storil dr. Tavčar sam in na svojo odgovornost, ker njegov list nekako sumljivo o občinskih volitvah poroča, da za zdaj niso prišli Nemci v občinski svet, kar pripuščja domnevanje, da se zgodi to prihodnja leta.

Razven zveze z Nemci pa dr. Tavčar in njegovi ožji somišljeniki nimajo na političnem polju ničesar pokazati, in posledica takega brezbriznega postopanja ni izostala: narodna stranka nima pri občinstvu pravega zaupanja — nima v državnem zboru niti jednega lastnega poslanca — narodne stranke ni več!

Kmečki volilni okraji so za narodno stranko izgubljeni. Pa tudi ni mogoče drugače, ker so gospodje vodji prezirali kmeta. Mesto da bi bili izvedli po resolucijah določeno organizacijo, izgubili so vsako zvezo s kmečkim stanom. In mesta? Tudi v mestih jim bije že skoraj mrtvaški zvon. — Dolenjska mesta so si postavila svojega kandidata ne brigajoč se za ukrep izvrševalnega odbora, ki je po svojega člana dr. Ferjančiča finem okusu poskušal najodločnejše postopanje proti kandidaturi dvornega svetnika Šukljeja. — Dolenjska mesta postavila so se že davnaj na lastne noge, izvrševalni odbor se je moral ukloniti mestom in sprejeti njih kandidata. Ostala dva poslanca mest sta pa pravcata kompromisna kandidata. Ljubljana in notranjska in gorenska mesta imajo večinoma slovensko-narodne volilce, in vendar se je našla večina za narodu neprijubljena poslance vsled požrtvovalnega delovanja dr. Tavčarja le s pomočjo Nemcev in socijalistov. Poslanca sta lastina vseh pri izvolitvi sodelujočih elementov, in jim morata tudi svojo hvaležnost kazati. To je priznal tudi ljubljanski poslanec, stiskajoč trdemu Nemcu po volitvi roko, z besedami: „Ich werde Ihnen das nie vergessen!“ — Težak jima bo sicer ta posel, ker sta na Dunaju stopila proti volji mnogih volilcev, in zlasti Nemcev, v „slovensko krščansko-narodno zvezo“, a vstopiti sta morala, da ne izgineta popolnoma s političnega obzorja.

Stranka, ki nima zaupanja v narodu, niti lastnih državnih poslancev, — stranka, ki nima delavnih, zmožnih, za narod vnetih voditeljev, po zdravem človeškem razumu ne obstaja, mi je ne smemo, da ne žalimo vesoljnega slovenstva, več imenovati narodno slovensko stranko. Kar je še somišljenikov pod nemškutarskim pokroviteljstvom dr. Tavčarja ostalo, naj bo njegova strančica — dr. Tavčarja strančica.

Strančica ima voditelja in ta zopet svoj list „Slovenskega Naroda“ duševni in dejanski voditelj je dr. Tavčar, ki ga urejuje po svojih načelih s pomočjo znanega Malovrha, ne da bi

imeli drugi na list najmanjši vpliv. Vprašanje je, ima li stranka pričakovati prihodnosti z oziranjem na politično zmožnost svojega voditelja?

O tem nas poduči dosedanje delovanje dr. Tavčarja. Dr. Tavčar je slovenski pisatelj in žurnalist. O njegovem pisateljstvu nam v strokovnem obziru ni na tem prostoru presojati, pa tudi tvrdka Bambergova, ki tiska dr. Tavčarja duševne proizvode, ne bo vedela poročati o finančijem uspehu. Žurnalistično delovanje dr. Tavčarja pa sodi slovenski svet vsak dan po izrodkih „Slovenskega Naroda“, ki presedajo že vsakemu bralcu, kdor jih gleda brez Tavčarjevih očal. Gotovo je pa to, da je dr. Tavčar kot pisatelj in kot žurnalist zanetil in vzgajil razkol v narodu. Da ni dr. Tavčarjeve pisave, bi ne poznali Slovenci niti klerikalcev niti liberalcev, bili bi složen, miren narod, ki bi delal na gospodarskem in duševnem polju za svoj prosopek.

Dr. Tavčar je prvak-politik in bivši vodja narodne stranke. Vspeh njegovega vodstva je popolni poraz stranke: on vodi slovenska jagnjeta požrešnim liberalcem v žrelo, on se veže na jedni strani z nemško-liberalnim kapitalom in na drugi strani z internacijonalnim socializmom na neizmerno škodo naroda. Njegovo delovanje kot politika je pogubonosno, to čuti bridko kranjska dežela, in to čutijo še veliko bolj Slovenci na periferiji.

Ker je dr. Tavčarja in njegovih ožjih pristavev javno delovanje škodljivo in pogubonosno za slovenski narod, zato mora „Slovenski List“, ki je popolnoma neodvisen, zasledovati tako javno delovanje in je obsojati, da svet zve, komu more zaupati. „Tajnost“ in njega sestra, „disciplina“ bi bili v takem položaju narodna pregreha. Vsak domoljub mora naše postopanje odobravati, ker našemu listu je stvar prva naloga, oseba pa čisto brez pomena. S „Slovenskega Naroda“ obsojo, „Slovenski List“ je klerikalen list, se ne damo odpraviti, naš list stoji na lastnih nogah in se ne ozira ni na levo ni na desno. Resnico in pravico pa bomo neustrašeno zastopali. Clara pacta boni amici!

Izvirni dopisi.

V Gorici, dne 2. maja. (Nasledki italijanske zmage.) Naše ljudstvo se je razljutilo in razburilo vsled neopravičenega poraza v veleposestvu, vsled nečuvvenega izzivanja zmage pijane druhali in vsled dogodjajev, ki so se po porazu vršili tako, kakor še nikdar ne do sedaj. Vedno čujemo iz italijanskih listov, od meročajnih vladnih krogov in druge vplivne gospode jedno in isto pesem, da mi izzivamo, da smo neznosni, surovi itd. Koliko je resnice na tem, sem že deloma pojasnil, ko sem Vam poročal, da je metal nadopolni sinko goriškega župana stolice, palice in sploh vse, kar mu je prišlo pod roke, na ono našo mladino, ki je mirno

c.) Pravoslovni.

Pravnik slovenski, 1870—1872. Dr. J. R. Razlag si je pridobil trajnih zaslug za slovensko pravoslovje, ker je osnoval l. 1870. pod gorenjim naslovom „list za pravoslovje, upravo, državoslovje“. Njegov „Pravnik slovenski“ je izhajal prvo leto po jeden pot, naslednji dve leti pa po dvakrat na mesec v Ljubljani. 8°.

Slovenski Pravnik, 1881—1883; 1888 do sedaj. Dr. Alfonz Mosche je pomagal glasiti slovenskih pravnikov zopet na noge. Ko je konec l. 1883. onemogel „Slovenski Pravnik“ ter počival štiri leta, rečeni odvetnik ni miroval, dokler ga ni l. 1888 iznova oživil. L. 1889. je prevzel uredništvo dr. Danilo Majaron, katerega sta zamenjala pozneje nedavno umrli dr. Viktor Supan in dr. Makso Pirc, ki ga sedaj sam urejuje. Izza l. 1893. izdaja ta mesečnik društvo „Pravnik“ v Ljubljani. 8°.

č. Zgodovinski.

Zgodovinski Zbornik. To prilogo „Ljubljanskega škofijskega lista“, izhajajočo izza l. 1889.

izdajati J. Lapajne l. 1873. po trikrat na mesec v Mariboru. Konec istega leta je zamrl; dne 1. rožnika 1874 pa ga je uskrnilo iznova „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“, kot njegovo glasilo je izhajal potem po dvakrat na mesec do konca l. 1876. 8°. — Namestu njega so si osnovali štajarski slovenski učitelji

Popotnika, list za šolo in dom, l. 1880. Prvo izhajališče mu je bilo Celje, urednik J. Lopan, založnik M. Žolgar; izza l. 1883. prihaja na svetlo v Mariboru, urejuje ga M. Nerat. Od l. 1883. do 1890. ga je zalagal Ivan Leon, zadnjih osem let pa mu je lastnica in zalagateljica učiteljska „Zaveza“. „Popotnik“ je polmesečnik. 8°. — Istega leta, kakor poslednji opisanec, porodila se je v Gorici

Šola, glasilo goriških učiteljev, 1880—1884. Izhajala je v zalogi V. Černiča vsako četrtletje v zvezkih. 8°.

Krščanski detoljub, list za krščansko uzgojo in rešitev mladine, urejuje Anton Kržič izza l. 1888. v Ljubljani. Nekaj časa je prihajal po štirikrat na leto na svetlo, sedaj izhaja v nedoločenem času. V prilogah je podal že več drobnih knjižic za deco. 16°.

v nedoločenih presledkih na jedni poli 4°, urejuje Jožef Šiška. „Zbornik“ prinaša razprave in listine, tičoč se ljubljanske in sosednjih škofij.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Prvotni letnik, zasnovan l. 1891. uplivom tajnika muzejskega društva Antona Koblarja, razširil se je l. 1893. v časopis, prihajajoč vsak drugi mesec v zvezkih, dobri dve poli obsežnih, na svetlo. „Izvestja“ se pečajo z minolostjo vseh slovenskih dežel. Urednik jim je Anton Koblar. 8°.

d. Slovstveni.

Slavjan, časnik slovstven in uzajemen za Slavjane književne i prosvetljene, 1873—1875; urejeval je ta v gajici in v cirilici, prikrojeni za slovenščino, tiskani časopis ter ga na svetlo dajal Matija Majar v Celovcu. Vsako leto je izšlo po deset števil. „Slavjan“ je gojil neizvedno misel, da bi se na podlagi neke jezikovne mešanice v slovstvu združili vsi Slovani.

(Pride še.)

korakala skozi mesto k vojaškemu naboru. Pravijo, da so gospodje Italijani izgovarjali fanatičnega Laha s tem, da so trdili o naših fantih, kakor da so oni začeli prvi metati kamenje v županovo stanovanje; a pred par dnevi so izrekli policaji sami pred sodnikom, da to ni res, na cesti in nikjer v bližini ni bilo sploh nobene kamena. Bolj kot to, pojasnuje pa „krotkost in pohlevnost“ italijanskih in renegatskih junakov sledeči dogodek. Na velikonočni ponedeljek peljalo se je nekoliko goriških junakov na ples v Visinale, onkraj avstrijsko-italijanske meje, da bi tam dali oduška svojemu patriotizmu in svojim nagonom. Ti junaki se namreč bojé v našo slovensko okolico, kajti slovenska potrpežljivost ima tudi svoje meje. Tam doli v Visinalu so pa tako razsajali, da so jih domov gredoče krvni bratje v Korminu prav pošteno naklestili. A še več, italijanska policija je te gospode in njihovo postopanje naznanila c. kr. sodišču v Gorici, ki je bilo potemtakem primorano, dejati one junake pod ključ. Danes premišljuje že 10 onih „krotkih“ Italijanov v zaporu pri sv. Antonu v Gorici o lojalnosti in pravicoljubju italijanske policije. Sedaj imajo gospodje priliko, premišljevat in primerjati postopanje naše slavne policije z italijansko. —

Tako stojimo gledé na izzivanje. Naše ljudstvo vé in pozna te razmere, zato se je pa tudi postavilo po koncu, začelo je točno izpolnovati načelo „Svoji k svojim“ ter gre proč od onih gadov, katere je do sedaj nosilo na svojih prsih.

Trgovci in druga gospoda v mestu so radi tega vznemirjeni. Govorili so vedno, da so bili Slovenci že večkrat razburjeni, a da so se vedno kmalu pomirili: tako bode tudi sedaj. A njih nade se nočejo uresničiti, zaradi tega vznemirjenost. To vznemirjenost med goriškimi Lahi občuti tudi že goriški magistrat, t. j. ona klika, ki ima sedaj mestne vaveti v rokah. In kaj mislite, na kak način misli ona gospoda v okom priti italijanski vznemirjenosti? — Človek z navadnim razumom poskusil bi, pogajati se z onim ljudstvom, ki je po pravici razburjeno, ter odstraniti krivice, ki so povzročile ono razburjenost; a naši gospodje v mestnem zastopu so drugih mislij. Šli so v deputaciji h gospodu namestniku Rinaldiniju, prosit pomoči zoper te ostudne „šklave“. Ti ljudje so razvajeni. Navadno so Slovence osleparili, potem pretepli, jih dali zapreti in nazadnje pa so jim milostno dovolili, da so smeli zopet pri njih kupovati ter jim prinašati dober denar za slabo blago. Sedaj so isto povzročili in čudijo se, da nočejo ti „šklavi“ priti k njim, ko so vender toli milostni, da bi jim zopet prodajali svoje blago. In ker tega nočejo, šli so — kakor rečeno — iskat pomoči v Trst k namestniku. Mislijo li ti gospodje, da pošlje g. namestnik vojake na ceste, ki bi imeli nalog, tirati kupujoče Slovence h Venuttiju, Sepenhoferju i. t. d. Kaj ima namestnik pri tej zadevi? To postopanje je pač skrajno — smešno!

Iz Istre, 5. maja. — Kam naj se je obrnil duhoven v Istri na podlagi pastirskega lista vseh škofov pri zadnjih volitvah? Voliti je bilo med zvestim katoličanom in Avstrijanom dr. Laginjo, ter med framasonom Bartolijem. Dinstično čuteča slovanska duhovščina je seveda volila Avstrijana Laginjo, a zato se je primorski vladi silno — zamerila! Vemo pa, da so se italijanski duhovni zelo ogrevali, in da so tudi volili framasona, tedaj zakletega sovražnika Avstrije, da ne omenjamo sv. vere.

Kako so se pa pri teh volitvah obnašali „patentirani katoličani“ „Amico“-ve barve? — Svojo stranko hvalijo kot katoliško, a so ob enem do neba povzdigovali progressovce in framasonsko-iredentistične poslance. Sicer pa, če so gospodje pri „Amicu“ tako dobri katoličani, zakaj pa v Trstu niso postavili svojega kandidata, saj so še celo socialni demokrati v Istri imeli svojega, dasi so imeli zanj samo 10 glasov. V Trstu bi bil njih kandidat gotovo dobil več glasov. Če pa tega niso hoteli storiti, bi bili morali kot dobri katoličani voliti, ali vsaj zagovarjati katoličana in patrijota Nabergoja. Katoliška vera prej, kot narodnost: „cattolici anzi tutto, e poi nazionali è austriaci“. Tako govoré, a kako delajo? Ako bi bili tržaški katoličani

res pravi katoličani, bi bili morali v tem slučaju, ako niso hoteli voliti Nabergoja, biti vsaj nevtralní. A bili so vse prej, nego to. Tudi nekateri laški duhovni so volili in delali za framasona in razgaribaldinca Mauronerja. Taki ljudje pač niso katoličani, še manj pa Avstrijani, to so najnižji sužnji vsemogočnega progressovskega magistrata. — In taki ljudje naj bi učili istrsko slovansko duhovščino morale! Da, učili so jo, ali vsaj hoteli; ko pa to ni nič pomagalo, so jo začeli prezirati. In, žali Bog, da se to godi še celo od gotovih oseb pri prečastitem tržaškem ordinarijatu! Sicer pa o tem pri drugi priliki. Zapomnite si pa dobri Vi gospodje, in na vrh še visoka vlada primorska, slovanski duhovni v Istri bodo vedno delali tako, kakor so delali do sedaj, ker jim velevata vest in pravičnost, da se potegujejo za teptani narod. Tudi ako bi vlada izsilila kak pastirski list za Primorsko posebej za duhovne, ako ne bode tak, kakoršen je bil zadnji list vseh škofov, naj ne hodi na svetlo. Silno potreben bi bil pa kak list za nekatere italijanske srditeže v duhovski obleki, ki naj bi jih učil dolžnosti do sv. vere in do vladarske hiše. — Sicer pa slovanskim duhovnom ne more in ne sme nihče prepovedati, vmešavati se v politiko, ker jim to pravico dajeta cerkev in država.

Z Dunaja, 1. maja. (Slovanska vzajemnost.) Pomenljiv dan za slovansko misel v Avstriji je bila sreda 28. aprila. Ta dan so namreč otvorili dunajski Čehi svoj „Narodni dom“ v Fünfhausu. Trnjevo pot hodijo mnogobrojni Čehi v dunajski, prestolnici. Na stotisoče jih je že propadlo in jih še propada Nemcu v last. Dunaj jih smatra za tujce brez vsake pravice, dokler ne odlože vseh svojih narodnih zahtev.

Z velikimi žrtvami vzdržujejo češko šolo v 10. okraju. Vse njihove prošnje, naj bi jim mesto, kot veleva zakon, vsprejelo šolo v svojo upravo, so brezvspešne.

V cerkvenem oziru se jim tudi godi velika škoda. Komaj šoli odrastli, često še mlajši dečki in deklice, prihajajo trumoma v veliko mesto iskat si kruha.

Večina jih je med njimi, ki še niso prejeli sv. birme; precej jih ni opravilo, kot pravimo pri nas, izpraševanja za sv. obhajilo. Dečko ali deklica, ki vstopata h kakemu mojstru ali v kako službo, navadno ne prideta v take roke, da bi se kdo brigal za njuno versko življenje. Nemščine ne znata in tako jima cerkev, kjer čujeta le nemške pridige, postane lahko tuja. Slabi vzgledi vplivajo, da se takó na tisoče mladih ljudij odvadi vsakemu cerkvenemu in s tem sploh verskemu življenju.

V najnežnejšem občevanju — pri spovedi — hoče človek govoriti v jeziku, ki mu je najbolj domač in najmilejši.

Na Dunaju je sicer več češčine večjih duhovnikov in v par cerkvah se tudi za Čehé prirejajo češke pridige, toda, kako naj jih išče mladenič, oziroma deklica? Nujna potreba bi bila, da se ustanovi za Čehé vsaj v 10. okraju posebna župnija. Tako bi se javno vedelo, kje je mogoče Čehom v domačem jeziku izvršiti svoje verske dolžnosti. Stariši bi lahko v tem smislu opozorili svoje otroke, ko jih pošljejo na Dunaj, in tako bi se odvrnilo mnogo zlega.

Sedaj pa ni čuda, če toliko Čehov propada v socialno demokracijo in se tako izgublja versko in narodno. Veselih pojavov med dunajskimi Čehi je pač tudi nekaj. V raznih okrajih imajo lepo razvito društveno življenje, katero se je pač najlepše pokazalo v tem, da so si pridobili svoj lastni dom na Dunaju XV. Turnergasse 9, ki bo duševno središče češkemu življu.

Že to dejstvo samo je velepomembno in že iz tega ozira je bila znamenita napominana sreda.

Toda njen pomen je še mnogo večji. Odbor „Narodnega doma“ je namreč povabil k otvoritvi vse slovanske poslance, in nekako sto se jih je odzvalo temu vabilu.

Po pravici se je povdarjalo, da je to prvi sestanek slovanskih poslancev in da je zgodovinske znamenitosti oživljena vzajemnost med njimi, ki se je prvič tako živo pokazala.

V prostorni, natlačeno polni dvorani, katera je bila okrašena z grbi vseh avstrijskih slovan-

skih dežel, je prijazno zabavalo domače petje in slovanska godba mnogobrojne goste.

Politični značaj temu večeru je prvi vtisnil dr. Herold, ki je v le njemu lastni krepki besedi pozdravljaj slovanske, vzlasti poljske brate, in povdarjal nujno potrebo vzajemnega postopanja v obrambo narodnih pravic. Za njim je v istem zmislu govoril poslanec Hořica. V poljskem imenu je govoril poslanec Kozłowski, zagotavljajoč, da bodo Poljaki, ki so sami skušili narodno progonstvo, z vsemi svojimi močmi podpirali slovanske narode in branili njihove pravice.

V imenu južnih Slovanov, osobito Slovencev, je izpregovoril dr. Krek, da je novopostavljeni češki „Narodni dom“ bodrilo za nas, da si pozidamo svoj nezavisni narodni dom v Avstriji, vzlasti tiste manjše rodbine velike slovanske zadruge, ki smo dozdej še gostači na lastni zemlji. Pot k temu sta izobrazba in delo. V tem so nam Čehi najlepši vzgled. Z vzajemno pomočjo se nadejamo priti do lastnega doma. Napil je konečni zmagi, ob kateri bomo kot o dovršenem dejstvu lahko peli: „Naprej zastava Slave!“

Burno odobravani govor je bil pričetkom slovenski, potem češki. Princ dr. Schwarzenberg, mlad, nadarjen, izredno simpatičen mož, je v svojem in veleposestva imenu izražal svoje veselje nad lepo vzajemnostjo slovanskih zastopnikov in zagotavljal, da bo vedno in povsod branil pravice češkega naroda. Nepopisna navdušenost je zavladala pri teh besedah po celi dvorani.

V imenu galiških Rusov sta govorila poslanca Tanjačkievič in Barvinskij. Konečno sta v krepkih besedah poslanca Biankini in Spinčić povdarjala potrebo skupnega delovanja, da se najbolj zapuščenima deželama — njunemu ožjemu domovju — pomaga, in reši ubogo, v vseh ozirih teptano ljudstvo. Spinčić, ki je svoj čas študiral v Pragi, je govoril večji del svojega govora v češčini, kar je zopet vzbudilo veliko oduševljenje.

Prisrčno, domače veselje je vladalo ves čas pri tej lepi slovesnosti. Smemo se nadejati, da ni bila poslednja te vrste, in da bo slovanska ideja, katera se je pokazala najprej v slovanski krščanski narodni zvezi, čim dalje tem bolj slavila svoje zmagoslavje.

Iz zlate Prage, 3. maja. Prvi maj se je v Pragi še dosti mirno praznoval, čeprav ni minul brez procesij socialnih demokratov, katerih vodje so imeli dosti opravila. Na različnih shodih so povdarjali posebno potrebo socialno-demokratskega dnevnika. Dvomiti ni treba, da bi tak list ne imel dosti naročnikov, ko jih že sedaj štejejo podobna glasila do 10.000. „Učenih“ urednikov in dopisnikov se pa tudi ne bo manjkalo, vsako leto se jih mnogo speče in zrodi na praških visokih šolah pod nadzorstvom moža, kakoršen je n. pr. dr. T. G. Masaryk. Sicer pa Čehi nimajo pomanjkanja časopisov. Čeških listov je izhajalo začetkom letošnjega leta kar 454 — s prištetim dnevnikom „Politik“ vred, ki se tiska sicer v nemškem jeziku, pa v češkem duhu, in s soc. Akademijo, pisano kar v obeh deželnih jezikih — torej na širji podlagi. V kraljestvu Češkem jih je bilo v začetku leta 319, na Moravi 78, v Šleziji 3, na Dunaju 5, v Nemčiji 2, v Ameriki okolo 47. V Pragi sami in predmestjih 198, v Brnu 25, v Olomucu 14, in v Chicagi 24. Med časopisi, izhajajočimi v češkem jeziku na češkem ozeunju in na Dunaju, je 19 znanstvenih, 170 strokovnih, 46 zabavnih in zabavno-poučnih, 165 političnih. Skoro vsak stan ima svoje glasilo. Tudi spiritalisti, češki bratje in podobni ljudje so z njimi dobro oskrbljeni. Politični listi zastopajo vse glavne smeri: svobodomiselnó, konservativno, katoliško, narodno-napredno, radikalno, realistično, socialno itd.

Izmed teh časopisov jih izhaja 8 dvakrat, 4 enkrat na dan; 5 trikrat, 10 dvakrat in 70 enkrat na teden; 30 trikrat, 113 dvakrat in 8 enkrat na mesec; 1 dvaindvajsetkrat na leto, 2 dvajsetkrat, 1 osemnajstkrat, 5 enajstkrat, 13 desetkrat, 2 osemkrat, 5 šestkrat, 5 štirikrat in 33 v nedoločenih obrokih. Če šteje kraljestvo

Češko z Moravo in Šlezijo 5.364.515 Čehov, potem pride na 13.411 prebivalcev 1 časopis. Naročnikov štejejo največ praški dnevnik (od 6000 do 40.000) in nekateri zabavni listi (od 12.000 do 40.000). Kako narašča število časopisov, vidi se lepo iz sledečih podatkov: V kralj. Češkem je izhajalo čeških časopisov l. 1875 — 99, l. 1880, — 130, l. 1885 — 170, l. 1888 — 219, l. 1890 — 253, l. 1897 — 319! Kaj ne, čedne številke!

V kratkem se ustanovi društvo katoliških učiteljev za Češko in Moravo.

Za muzejne zbirke mesta Prage se zida nov mestni muzej.

Ker se lanski shod čeških žen ni posrečil, se skliče letos o sv. Janezu Nep. nov shod.

Na Češkem je 75 zasebnih židovskih šol, 74 od teh ima učni jezik nemški in le ena sama češki. Izmed teh 74 nemških šol so samo 3 v nemških okrajih in 71 v čeških. V teh 71. šolah je zapisanih 1223 otrok z nemškim, in 1128 s češkim materinim jezikom.

Nemci še vedno protestujejo proti jezikovni naredbi. Jako junaško se obnašajo zlasti mestni očetje v Litomericah. Dolgo so premišljevali, kaj bi storili. Kar jim naenkrat šine imenitna misel v glavo, maščevati se nad češkim levom na rotovžu. Sklenili so takoj, da ga snamejo raz poslopje, — ta svoj sklep so seveda hitro brzojavili na Dunaj svojemu poslancu. Ubogi lev, škoda, da si iz kamena, in da imaš zato tudi tako trdo srce!

Politiški pregled.

Federalizem je po mnenju nekaterih nemških listov „jedino rešilno sredstvo v sedanjem obupnem položaju nemškega naroda.“ Jedino federalizem, pravijo, more dati trdno podlago narodnemu in političnemu obstoju Nemcev v Avstriji. — Taki so Nemci! S centralizmom so nekdanj poskusili germanizovati vso Avstrijo, in ker zdaj vidijo, da to ne gre, se nadejajo s pomočjo federalizma pogoltniti v nekaterih deželah slovanske manjšine. Koliko čuta pravičnosti imajo Nemci, se razvidi iz tega, kar je dne 1. maja govoril znani dr. Scheicher na zboru v Št. Hipolitu. „Z jezikovno naredbo se Nemci na Češkem in Moravskem izročajo na milost Čehom. Ž njo se veter in solnce razdelujeta zelo ne jednako. Naredba prinaša našim narodnim nasprotnikom veliko dobička, nemškemu narodu v Avstriji pa neizmerno narodno in gmotno škodo. Jednakih naredb se je bati tudi za Tirolsko, Štajarsko itd., da, znabiti še celo za Nižjeavstrijsko. Zaradi pogodbe z Ogersko se je napravil ta naskok na Nemce. Neumevno je, kako more kak nemški zastopnik sprijazniti se s temi naredbami. Proti takemu mojstrovanju bode povzdignil nemški narod svoj glas in protestoval na dovolj razumljiv način.“ Nemški duhoven Scheicher je žel, seveda, za tako hujskanje ljudstva viharno pohvalo na zboru, kako pa more on, kot profesor morale, govoriti zoper pravične jezikovne naredbe, je drugo vprašanje. Nemcem sta v istini že ošabnost in pogoltnost oglušili vest. Kaj bi nam Slovencem pri teh razmerah prinesel federalizem, si lahko mislimo. Da, naši poslanci se morajo ravno zaradi krivičnosti Nemcev z vso odločnostjo potegovati za narodno avtonomijo.

Jezikovne naredbe za Češko in Moravsko Nemcem še sedaj ne dajo miru. Nemci besne, ker daje naredba češkemu jeziku pravično veljavo. Na dan 2. maja sklicana sta bila dva velika protestna shoda; jeden v Rihenbergu, za katerega so zlasti nemški nacionalci à la Schönerer, Iro, Wolf propagovali, drugi, liberalni, pa v Toplicah. Na teh dveh shodih, kjer so se drli najhujši nemški kričači ter zagrozili Badenijevi in vsaki drugi vladi, katera ne prekliče njim neljubih naredb, najhujše nasprotovanje in boj, se je po mnenju nekaterih nemških časopisov sijajno pokazala nemška solidarnost. No, Slovani se ne damo več ugnati v kozji rog. Doslej so bili Nemci navajeni, da je šlo vse po njih volji. Niti mislili niso, da se utegne kaj preobrniti. A časi, ko se je dalo vladati zoper Slovane in brez Slovanov so proč. Nemci se radi ponašajo s svojo vednostjo in nadarjenostjo, zato naj jih

je sram, da jim učenje češkega jezika obuja tak strah.

Plodovi socijalno-demokratskih nauk so se najprej pokazali v Slavoniji. Vodja Ancel in drugi sociji so hujskali ljudstvo toliko časa, da se je spuntalo. Menili so kmetje, da se mahoma razdele med nje grajščinska posestva. Na vojake, ki so prišli delat red, so kmetje streljali. Zaprli so vjete kolovodje in njih žrtve, zapeljane kmete, v velikem številu. Prav ima vlada, da proti puntarskim socijalistom zelo strogo postopa, da je zaprla Ancelna in ustavila list „Svobodo“ ter da ne pusti več igranja z ognjem. „Škoda je le, da prav zdaj pred volitvami za dež. zbor krati svobodo ob jednem tudi vrli nevladni hrvaški stranki, ki ni s socijalnim gibanjem v nikaki zvezi, ampak je še pomaga zatirati v prepričanju, da je narodu gotovo škodljivo.

Avstrija in Rusija sta se po mnenju vseh listov vsled zadnjega obiska našega cesarja zelo približali. Niti največji nasprotniki Slovanov ne morejo več reči, da sta si sovražni. Jedinost o postopanju obeh cesarjev na Balkanu dokazuje precej po sestanku izdana skupna pohvala, katero so prejeli iz Petrograda vladarji Bolgarije, Srbije, Črne Gore in Romunije zaradi pravičnega vedenja o grško-turški vojni.

Poseti in potovanja evropskih vladarjev so letos na dnevnem redu. Komaj je nemški cesar zapustil Dunaj, odpotoval je naš cesar v Petrograd. Sedaj se že napoveduje potovanje nemškega cesarja v Petrograd. Tudi francoski predsednik Faure obišče letošnje poletje ruskega carja, da mu vrne poset. Srbski kralj Aleksander mudil se je uprav te dni na Črni Gori, kjer so ga kot vladarja bratskega naroda jako prijazno in svečano sprejeli. Govori se, da si išče mladi Aleksander na Črni Gori soproge, njegova snubitve bode po splošni sodbi ugodno izpadla. Aleksander doslej ni imel pri svoji ženitvi posebne sreče, več princezinj ga je že odslovilo. Če res pride do ženitve, postane zveza med Srbijo in Črno Goro še bolj intimna.

V Belgiji se pričakuje ministerska kriza, ker je nesporazumljenje med ministri in kraljem vedno občutnejše in skoro ni upati, da se difference poravnajo; vzrok je le lokalnega pomena. Do nasprotstev je prišlo pri različnih imenovanjih. Ko so kralju predložili običajna imenovanja v potrditev, pripetilo se je čisto, da je kralj preko ministerskega sklepa ukrenil po svoje ter imenoval može, ki so njemu po volji. Ministri so nekaj časa molčali, sedaj pa so se ustavili, češ da nočejo biti odgovorni za imenovanja, ki so proti njih volji.

Na Grškem so dobili novo ministerstvo. Delijanijev kabinet je žrtva grško-turške vojne, kateri se je uprav Delijanis najbolj protivil. Ministerstvo je odstopilo na kraljevo željo po grškem porazu pri Matiju. Sestavo novega ministerstva je naročil kralj dosedanjemu voditelju opozicije Rallis u. Kralj Jurij je mislil, da bode ustregel narodovi želji, ako imenuje priljubljenega Rallis-a ministerskim predsednikom. Novo ministerstvo je takole sestavljeno: Rallis predsedstvo in mornarico, Teofokis za notranje zadeve, Skuludis za zunanje, Evtaksias za uk in bogočastje, Triantafilakos za pravosodje, Tsamados za vojsko in Simopulos finance. Ministerstvo si je nadelo pridevek „ministerstvo narodne obrambe,“ ali ni se pozdravilo s posebnim navdušenjem. Čudežev i Rallis pri najboljši volji ne bo delal: narod je razdejan, vojska ima slabo vodstvo, najbolj pa manjka denarja. Delijanis je novemu kabinetu obljubil podporo svojih privržencev, kar je jako patrijotično.

Iz državnega zbora.

Nemški listi se pritožujejo, da ne pride državni zbor do resnega dela. Ravno nemške stranke so pa, ki nalašč na to delajo, da ne pride. Prav zato se poslužujejo obstrukcije in stavijo čudno smešne predloge.

Osma seja dne 30. aprila je veljala socijalnim demokratom. Obravnaval se je nujni predlog njihovega pristaša žida dr. Verkaufa ob odpravi železničarskih organizacij. Verkauf je

razlagal, da spada k tej zvezi 25.000 oseb in da se jim mora dati varstvo proti podjetnikom in proti velikemu kapitalu. — Ministerski predsednik grof Baden je brez ovinkov povedal, da se dela propaganda med železničarji v zvezi z mednarodno organizacijo socijalnih demokratov, kar je dokazal že shod v Zürichu, in da so na ta način v nevarnosti najvišji državni interesi. Vlada si ne da jemati eksekutivnega prava. — Poslanec T u s e l, nadsprevodnik s Solnograškega in katoliškega mišljenja, je kot strokovnjak pojasnil, da organizacija železničarjem ni bila koristna, ker je obsegala toliko raznih elementov. — Dobro je pral socijalne demokrate krščansko-socijalni poslanec A x m a n n, ki je povedal, da so morali člani železničarske organizacije plačevati na mesec po 45 kr., kar znaša na leto od 24.000 članov zelo veliko; iz tega so se redili nekateri vodje in za agitacije se je porabilo nad 60.000, za uboge udove in sirote članov se pa ni storilo ničesar. — Pozornost je nato vzbudil govor poslanca dr. K r e k a, ki je najprej govoril v slovenskem jeziku in potem nemški. Tu se gre za načelni boj, je rekel, zato si nasproti stojita jud (Verkauf) in far (Krek). V današnjem kapitalističnem družabnem redu se pravična pogodba ne more napraviti, ampak se dela le med delavskim sužnjem in kapitalom. Zato se mora oprostiti delo kapitalističnega iga, potem se bode še-le zboljšal stan železničarjev. A danes o tem ni govora. Potrebno je bilo, da so se odpravile organizacije v interesu železničarjev, ki so imeli le škodo. Vodje organizaciji so bili pristaši dr. Adlerja in ženske, ki o stvari nimajo razuma. Železničarji so si mislili organizacijo drugače. Nas sociji ne bodete terorizovali, kakor uboge delavce. Strašni vladi socijalne demokracije nad delavci mora priti konec. Člani so plačevali visoke doneske, iz teh se je vzdržavalo nekaj hujskajočih časnikov in voditeljev stranke. Obetal so ljudem zboljšanje, a pozitivnega programa jim niso dali. Marxova načela napravljajo delavca le puntarja. Učili so na shodih le nauk: uživaj tukaj, po smrti je vsega konec! Vsled terorizma se ni smelo svobodno izražati mnenje. Organizacija je bila delavcem sovražna in jih je odtujila drugim ljudem in celo njihovim družinam. Sedaj bode še-le mogoče ustvariti koristno organizacijo, ki bode res strokovna, ne pa samo podpora socijalno-demokratske internacionale. Potrebna je bila odprava tudi v interesu naroda in države. Prvič je danes vlada nastopila proti socijalnim demokratom, katerih se je doslej skoraj bala. Sicer pa govornik ne zaupa policijski delavnosti vlade, ker bi le škodovala krščanski organizaciji. — Socijalne demokrate je dr. Krek čisto zmešal. Nekaj časa so govor odobraval, ko je pa začel govoriti o krščanski organizaciji, so zacvilili, kakor pes, če mu stopiš na rep. Krščanski poslanci so dr. Kreku čestitali. — Nujnost Verkaufovega predloga se je odklonila s 179 proti 134 glasom. Na vrsto so prišli potem razni predlogi. Nemški nacionalci in liberalci so predlagali, da se tožijo ministri zaradi jezikovne naredbe na Češkem; Schönerer: naj se napravi zakon, da bode naselitev tujim židom v Avstriji prepovedana; Ghon: o reformi vojaške pristojbine; Schönerer je vprašal, če se res mislijo izdati jezikovne naredbe tudi za druge nekdanj nemške zvezne dežele v Avstriji. In še drugih interpelacij je bila cela kopa.

Mlado češki klub je volil svojim načelnikom dr. Engela, prvim namestnikom dr. Kaizla in drugim namestnikom dr. Stranskega. V parlamentarno komisijo odpošlje klub poslance Blažeka, Brzorada, Herolda, Kaftana, Pacaka in Žačeka.

Ker se je poslanec baron Berg odpovedal kot član osrednje komisije za revizijo zemljiško-davčnega katastra, bodo kranjski poslanci volili novega člana in baron Schwegel zopet lahko vrže svoj trnek.

Načelnikom narodno-gospodarskemu odseku je izvoljen poslanec P o v š e in načelnik imunitetnemu odseku bode poslanec dr. Ferjančič.

Dne 4. maja so bili stalno potrjeni z novo izvolitvijo v zbornici predsednik Kathrein in podpredsednika Abrahamovič in Kramač.

Nato so Nemci zopet uprizorili novo komedijo zaradi češke šole v Duhovcu, ki šteje nad 700 čeških otrok. Nemci, ki imajo v oblasti mestno občino, niso hoteli sezidati šole. Ker je okr. šolski svet pogodil se za primerno poslopje, je zopet razžaljeno vse Nemštvo od severnega do adrijskega morja, in torej bučanje v zbornici. Nujnost trapastega predloga o tej zadevi je bila seveda odklonjena.

Zadnji četrtek so nastopali Nemci, ki se bahajo s svojo kulturo, še bolj ostudno. Očitno kažejo, da vsa njih kultura obstaja v gospodstvaželnosti, in, ako to ne gre, pa v besnosti in škandalih. Na dnevnem redu je bil nujni predlog, da se toži ministerstvo zaradi jezikovne naredbe na Češkem. Grof Badeni je dokazoval, da je naredba v zakonu utemeljena. Levica mu je ves čas presekovala besedo. Najbolj predrzno-nesramen je bil pa poslanec Wolf, ki je začel potem tuliti nad Slovani, da so Čehi, Slovenci itd. manj vredni narodi. Proti temu napadu je desnica ogorčena protestovala. Vihar je trajal več minut, da je moral predsednik pretrgati sejo za 10 minut. Ko se je seja zopet začela, je predsednik poklical Wolfa k redu, in ko je ta začel kvasiti zakaj Nemci gravitujejo v Nemčijo, vzel mu je predsednik besedo. Zdaj je bil pa zmaj odklenjen. Nemci so vpili brez prenehanja, zasmehovali odhajajoče ministre in seja se je v drugič morala pretrgati.

Domače novice.

Osebnosti. Ministerjalni tajnik v finančnem ministerstvu na Dunaju, g. dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, je imenovan višjim finančnim svetnikom v istem ministerstvu. Častitamo! — Č. g. Anton Zupan, kurat c. kr. mornarice v Pulju, je dobil za trudapolno delovanje za časa epidemije v Pulju „zlat križ za zasluge s krono“. — Prežalostna vest je pa došla iz Brna. Po kratki bolezni je ondi umrl naš vrli rojak, operni pevec g. Josip Karol Tertnik. S svojim prekrasnim in močnim glasom je širil slavo Slovenije v posestrimi na Moravi, in kadar je prišel domov, je rad sodeloval pri cerkvenih in narodnih slavnostih. Na veliko žalost Slovencev je našel smrt v cvetu življenja. Imel je jako lep pogreb. — V Ledinah pri Idriji je nagloma umrl 1. maja č. g. župnik Ivan Bolta. Pokoj njegovi duši!

Po ljubljanskih občinskih volitvah. Ali je ropotalo in grmelo na Olimpu „narodnih“ bogov pred zadnjimi volitvami v občinski svet! Zmagal je slednjič slovenski duh, zmagala je narodna ideja, katero mi vedno odločno branimo, zmagal je, lahko rečemo, strah pred nami! Schwegel-Tavčarjeva zveza se ni mogla raztegniti tudi na ljubljanski občinski svet! Uprl se je temu sam župan in uprla se večina slovenskih volilcev. Zadnje sredo v „Narodu“ dr. Tavčar in njegov pristaš Malovrh sicer ponosno pripovedujeta, da sta zmagala sama brez Gregoričevih možiceljev in brez črnih klerikalcev, in da ne moreta „udrihati z betom po nemških zaveznikih“, ker „je ta zveza doslej le koristno uplivala na gospodarske in narodne razmere“, pristavljata pa s kislim obrazom, da se je narodna stranka uprla nemškemu kandidatu z vso odločnostjo. Nam je pa po raznih pričah prav dobro znano, da je vsled te „odločnosti“ osupnjenje med pristaši Schwegel-Tavčarjeve strančice bilo uprav velikansko. No, naj potolaži „Narod“ svoje bratce, da „za zdaj ni moglo biti drugače“. Kadar bodeta znana novoizvoljena občinska svetnika, ki sta doslej vedno toliko loputala zoper „ta narodne“ na magistratu, odprla v posvetovalnici svoja usta, takrat — bo pa drugače.

Sloga na Goriškem. Na krasnem volilnem shodu v Št. Petru je napil g. Knavs, iskren krščanski socialista, g. državnemu poslancu dr. Gregorčiču, rekoč: „Danes smo goriški Slovenci združeni vsi pod eno samo zastavo, pod vodstvom ljubljanskega voditelja dr. Gregorčiča. Nehal je razpor med „Sočo“ in „Primorskim Listom“. Polemike ne bodi več, kajti treba nam je popolne složnosti (živahno pritrjevanje), ki je tudi povsem mogoča, kajti oseba voditelja dr. Gregorčiča je porok vsem, da tudi posvetna in-

teligencija na Goriškem, zbrana v tem taboru, ne bo nikdar gojila teženj, ki bi bile sv. veri nasprotno.“ — Dr. Gregorčič je odgovoril na napitnico in zagotovil predgovornika, da je resnično, kar je govoril. „Naša posvetna inteligencija je z nami enega srca, enega duha. Vsi črni oblaki so se razpršili, složni smo, kakor je neobhodno potrebno. Živela in cvela taka sloga med nami!“ (Sledilo je živahno pritrjevanje.) — Vsi črni oblaki na Goriškem so se tedaj razpršili! Na Kranjskem pa še vedno bije toča, katero vsiplje iz nemško-liberalne vreče — dr. Tavčar.

Nemštvo na Kranjskem. Zadnja „Domovina“ je prinesla članek, v katerem popisuje, kako važen činitelj na Kranjskem so postali Nemci vsled slovenske razcepljenosti. Pravi, da sta obe slovenski stranki, narodna in katoliško-narodna, krivi, da je do tega prišlo. Našteva, kako so si pomagali Detela, dr. Papež, dr. Tavčar, dr. Schaffer kvišku, in konča tako: „Obe slovenski stranki sta mislili, da bodeta le Nemce izkoriščali, a sedaj pa lahko vidita, da nemška pomoč ne bode zastoj. Mi le želimo, da ji izmodri skušnjava in se med seboj pobotata ter tako naredita konec nemškemu vplivu. Le žal, da je še malo upanja, da se to kmalu zgodi.“ — Veseli nas, da „smo začuli tak glas tudi iz „Domovine“. Ako pritisnejo vsi pokrajinski Slovenci in njih glasila, mora kmalu prisijati zlata zvezda sloge tudi Kranjcem, kakor že sije na podlagi skupnih načel vsem pokrajinskim Slovincem.

Za duhovščino! Pod tem naslovom se nam poroča iz Trsta: Zaradi državnozoborske interpelacije o goriškem nadškofu je tržaški „Piccolo“ nesramno napal vso duhovščino na Primorskem. „Edinost“ se je v članku čvrsto potegnila za duhovski stan. „Piccoliju“ odgovarja med drugim tako: „To je zdivjanost, kateri ni sveta več nobena stvar, ki gazi v blato čast in poštenje celih stanov! To je tisti pravec, ki sistematično duši v ljudstvu verski čut in z istim moralno, ker potrebuje demoralizovanega ljudstva za svoje, na vse strani pogubne namene! Pogaziti hočejo verski čut, ker je le-ta izvor morale in poštenja; in dosledno hočejo porušiti duhovščino, ker je ona propovednica verskega čuta, tega izvora morale. Italijansko-liberalna gospoda delajo sistematično, to se jim mora pripoznati. Oni zastavljajo sekiro ob temelju. Z ugledom duhovščine mora pasti avtoriteta iste, za avtoriteto stanu mora pasti — vse. In ko pade vse, ko ne bode nikogar več, ki bi brzdal mase s propovedanjem verske morale, potem nastopi doba one svobode, kakoršne si želi „Piccolo“ in ž njim vsa politikujoča gospoda laška.“ — Tako tržaška „Edinost“. Ako bi „Slovenski Narod“ hotel ponatisniti te besede, če tudi le kot insert, mu — plačamo. Toda tega nikdar ne stori. Dr. Tavčar se liže v svojem glasilu še celo socialnim demokratom jedino le iz vzroka, ker mu pomagajo mahati po duhovščini. V tem se ločimo! Mi pa z duhovni želimo živeti v miru.

Kranjskim duhovnom in učiteljem v predvarek! Na sv. Gori pri Gorici je bilo, kakor poroča „Soča“, nedavno zbranih mnogo duhovnov in učiteljev, ki so zložili za „Slogine“ zavode 16 gld. V napitnicah se je naglašala nezogibna edinost med duhovščino in učiteljstvom in odločno so se obsojali pojavi zadnjih časov na Goriškem. Odločno se je zavračalo sumničenje, da duhovniki in učitelji ljudstvo hujskajo. Ako pa je sedanje delovanje teh dveh činiteljev po nazoru nekaterikov le „hujskanje“, tedaj pa bodo jedni in drugi i nadalje enako — „hujskali“. Evo veselih pojavov iz srede našega naroda! Dokler imamo tako duhovščino in učiteljstvo, se nam ni bati za prihodnost naroda! — Sloga med duhovni in učitelji bi bila tudi na Kranjskem mogoča, ako bi ne imeli prvi samo „Slovenca“, drugi pa samo „Naroda“ za dušno pašo. Kakó pristranska sta oba lista, kažejo, ako se ne oziramo na drugo, že poročila iz državnega zbora. Kako izgleda n. pr. v „Narodu“ Krekov govor! Z dvema stavkoma osmeši Malovrh dr. Kreka, pa je poročilo o dolgem govoru slovenskega poslanca, ki je v istem klubu, kakor troje „Narodovcev“, gotovo. Tako se slepari ljudstvo!

Duhovnik slepar je po mnenju „Slov. Naroda“ g. Peter Jeram v Ameriki. Urednik je posnel iz „Amerikanskega Slovenca“, da je propadla od Jerama zasnovana slovenska naselbina v Kaliforniji, in da ni nobenega naseljenca več tamkaj. Temu poročilu dostavlja urednik Malovrh iz golega sovraštva do duhovščine to le: „Bankerot te Jeramove naselbine je za prizadete slovenske rojake usodnega pomena. Izgubili so najmanj 50.000 dolarjev, mnogi iz njih prišli so na beraško palico, Jeram pa je naredil lep dobiček in se zdaj smeje svojim prevaranim rojakom“. — Mi sodimo stvar tako. Jeram ni tak slepar, kakor ga riše „Slov. Narod“. Imel je pri podjetju smolo, kakor smo jo imeli Slovenci že večkrat. Poznamo pa Jeramov pošteni značaj in zdi se nam nemogoče, da bi bil varal za svoj žep, kakor trdi „Narod“. Tudi stoji v isti številki „Amer. Slovenca“, da „prosi g. Jeram, naj nikar ne delajo tako grdo ž njim, da on hoče vse do zadnjega centa delničarjem povrniti“. Te vrstice je pa „Narod“ prezrl, ker je hotel naslikati duhovnika sleparja.

Slovensko gledališče v Ljubljani je prišlo v male denarne zadrege. Razni listi, razun „Slovenskega Naroda“, so že pred leti opozarjali, kako bi se slovensko gledališče moralo gospodarsko in kulturno upravljati. Našli so gluha ušesa. „Dramatično društvo“ je sklicalo dne 3. maja izredni občni zbor, da se posvetuje o nastalih razmerah in sklene, kakor je poročal „Slovenski Narod“, ali naj se opusti opera, ali drama, ali pa — oboje. Izredni občni zbor je sklenil, da se gledališče ohrani „tako, kakor doslej.“ Odbor naj se posvetuje, kako sanirati društvene finančne razmere. Ako se bode gledališče ohranilo tako, kakoršno je bilo doslej, to je, če se ne odpravi nezdravo razmerje med dramo in opero, ne bode slovenskemu gledališču dosti pomagano.

Iz našega lista je ponatisnil „Amerikanski Slovenec“ članek „Francozje pred sto leti prvičkrat v Ljubljani“, „Glas Naroda“ pa članek „Napredek Čehov v narodnem gospodarstvu“. Zadnjemu članku neumestno dostavlja uredništvo, da je vse „pleh“, in da se Slovenci s Čehi nikakor ne moremo primerjati na gospodarskem polju. Mi nismo rekli, da se primerjamo, prav bi pa bilo, ako bi jih vsaj nekoliko posnemali.

„Slovenski List“ — prepovedan. „Slovenski List“ je prepovedan po nekaterih slovenskih semeniščih. Res, hudi „klerikalci“ moramo biti, da se nas po bogoslovjih tako boje. Neljubi smo pač nekaterim gospodom pri „narodni“, kakor pri „katoliški“ stranki, a to nas ne bega. Delovali bodemo tudi v prihodnje z lepo in grdo med Slovenci za slogo na narodni in krščanski podlagi, prepričani, da ti gospodje niso tako močni, kakor je močna naša ideja, katero krepko podpirajo pokrajinski slovenski listi ter svetni in duhovni rodoljubi, in katero nosi „Slovenski List“ vedno v širše kroge kranjskih Slovencev. Mi zmagujemo!

Na c. kr. moškem učiteljskem v Ljubljani se začno pismeni zrelostni izpiti dne 24. maja, na ženskem pa dne 29. maja.

Praznovanje prvega majnika se je ljubljanskim socialnim demokratom kaj slabo obneslo. Sprevod po mestu je bil takó žalosten, da bi ga primerjali pogrebu socialne demokracije v Ljubljani. Umevno je, da socialno-demokratično gibanje kljub vsemu naporu in koketovanju narodne stranke noče v Ljubljani prospevati, kajti z generali, kakoršni so Kordelič, Brozovič in drugi, pač nihče nima rad opraviti. Socialni demokratje naj se tolažijo, da je praznovanje prvega majnika letos tudi na Dunaju, in zlasti v Parizu in Berlinu nazadovalo. Vodja Železnikar v Ljubljani je že slutil blamažo in zato se sam praznovanja ni utegnil udeležiti, ampak je rajši delal, kar je le pametno.

Slovenke v Aleksandriji. V Aleksandriji služi zelo veliko Slovenk, ki so večinoma z Goriškega doma. Nedavno je v „Soči“ g. dr. K. Pečnik, zdravnik v Aleksandriji, nekako vabil slovensko ženstvo tja in obetal lepih plač ter varstva s posebnim slovenskim društvom. Res dobro je, da se za dušo in telo tistih Slovenk kaj stori, ki si ondi iščejo kruha, a po drugi

strani vendar prav damo „Primorskemu Listu“, ki resno svari pred izseljevanjem v Aleksandrijo, in sicer v verskem, narodnem, socialnem, družinskem in moralnem oziru, trdeč da se v lepi goriški okolici in v Vipavski dolini kruha dobi lahko, delavcev in delavk pa težko. Neumljivo je nam, kako more zakonska žena popustiti doma moža in otroke ter oditi v Egipt. In takih čudnih slučajev na Goriškem ni malo.

Slovenske šole v Ameriki. Več tisoč Slovencev živi v Ameriki po raznih državah, a slovenskih šol nimajo in tedaj so v veliki nevarnosti, da se potujčijo. V Jolietu, kjer župnikuje č. g. F. S. Šusteršič, imajo po prizadevanju tega rodoljuba šolo, v kateri se vrši vse učenje na podlagi katoliške vere in slovenskega jezika. Takih šol bi bilo ameriškimi Slovencem treba v mnogih krajih. Zato nas je prav razveselilo, ko smo čitali v „Glasu Naroda“ št. 16. g. Petra Peruška dopis, v katerem on vspodbuja ameriške Slovence, da bi si ustanovili slovensko šolsko društvo in kot učiteljice dobili si šolske sestre iz Maribora. Takó deluje na Slovenskem družba sv. Cirila in Metoda. „Torej, dragi rojaki, na noge! — pravi g. Perušek — to je sedaj poglavitna stvar. Vse prepire vrzimo na stran ter delujemo za slovensko katoliško šolo v Zedinjenih državah.“

Cerkvico v čast sv. bratoma Cirilu in Metodu namerjajo v proslavo petdesetletnice vladanja cesarja Frančiška Jožefa zgraditi vaščani vasi Padrič v tržaški okolici. Pokazati hočejo s tem, da mislijo in čutijo nekoliko drugače, nego pa tisti gospodje v Trstu, ki se zvijajo in upirajo proti temu, da bi se ulica Corso promenila v „Corso Francesco Giuseppe,“ kakor je predlagal okoličanski zastopnik gospod Fran Dollenz. Dobro bi bilo, ko bi tudi kranjski Slovenci praznovali vladarjevo petdesetletnico s tihimi, plemenitimi čini, a ne s šumnimi veseljami. Morebiti bi tudi našega presvetlega cesarja veselilo, ako bi Slovenci ob njegovi petdesetletnici napravili slogo in zjedini se na programu družbe sv. Cirila in Metoda.

Prevzvišeni g. knezonadškof dr. Zorn je baje podal svojo resignacijo na škofijo. Njegov tajnik g. Zamparo v listih trdi, da namestnik Rinaldini v znanem pogovoru s knezonadškofom ni omenjal političkih in narodnih stvari. Zadeva se bode pojasnila v državnem zboru.

Zmaga slovenščine v Trstu. G. prof. Matko Mandić je bil vložil pri tržaškem magistratu neko slovensko prošnjo. Magistrat ni hotel vzeti na znanje te vloge, češ, da je pisana v jeziku, ki ni jezik občine, kajti poslovni jezik na magistratu je le italijanski. Prof. Mandić se je pritožil na državno sodišče, ki je izdalo nastopno, Slovincem ugodno rzsodbo: „Po odloku tržaške municipalne delegacije se je kršil zakon, ker je slovenski jezik pripoznan deželni jezikom, in ker se temu pripoznanju od strani države mora pokoriti tudi mestna občina tržaška.“ Nadalje pravi drž. sodišče, da občina ne sme raztezati svoje avtonomije tudi na to polje. S pravico, določati si zakoniti jezik, se ne smejo kršiti državni temeljni zakoni. — Krivico bode pa delal tržaški magistrat Slovincem tudi v prihodnje. Nikdar ne bode rešil slovenske vloge v deželnem slovenskem jeziku. In vendar Trst še ni v Italiji!

Visoki gostje v Postojini. V sredo dne 6. maja pripeljali so se iz Opatije v Postojino s posebnim vlakom kraljica in kralj romunski, velika vojvodinja in veliki vojvoda luksemburški ter knez hohenzollerski občudovat podzemna čuda naše svetovnoznane postojinske jame. Visoki gostje so bili očarani o krasoti, katero hrani slovenska zemlja celo v svojem osrčju ter so nad dve uri pazljivo ogledovali znamenitosti. Jama je bila sijajno razsvetljena. V plesni dvorani, kjer je svirala godba, so visoki gostje za beležili svoja imena v spominsko knjigo. Romunska kraljica, znana duhovita pesnica pravljic, se je podpisala s svojim pesniškim imenom: Carmen Sylva ter pridejala pomembne besede: „Pod zemljo imajo bajke še svoje kraljestvo.“

Deželni odbor kranjski rabi še danes tale pečatnik: „Landesausschuss des Herzogthums Krain.“

Zglaševalni red za Ljubljano. Za mesto Ljubljano veljali so dozdej zglaševalni predpisi razglašena bivšega c. kr. policijskega ravnateljstva v Ljubljani z dne 10. marca 1857, št. 1716. Vsled inicijative mestnega policijskega urada predložil je magistrat z ozirom na premenjene razmere c. kr. deželni vladi načrt zglaševalnega reda in le-ta je z razglasom z dne 14. aprila 1897, št. 2938 izdala nove zglaševalne predpise za deželno stolno mesto Ljubljano. Novi zglaševalni predpisi določajo, da se mora vsaka preselitev in izselitev v teku 24 ur po preteku priselilnega in izselilnega časa zglasiti pri mestnem magistratu. Kadar se stanovanje skupno najame, je vsako stranko posebej naznaniti. Premembe stanovanja zunaj zakonitih selilnih rokov se morajo zglasiti za vsak slučaj posebej v 24 urah potem, ko se je stranka v stanovanje priselila ali iz njega izselila. Podnajemniki kakega stanovanja, prenočevalci, posli, guvernante, domači učitelji in bone se morajo v 24 urah zglasiti. Ravno tako morajo tudi trgovske in obrtne pomočnike in učence, delavce in posle, ki stanujejo zunaj Ljubljane, pa se v Ljubljani porablja za redna obrtna in domača opravila, njih ljubljanski službodavci in delodavci, v 24 urah po njih vstopu v službo ali v delo zglasiti. V istem roku je naznaniti tudi njih izstop. Predstojniki javnih in zasebnih vzgojevališč in konviktov morajo svoje gojence, stanujoče v teh zavodih, upravniki preskrbovalnic, zavetišč in enakih, trajno stanovanje dajočih zavodov sprejete osebe in upravniki bolnišnic, hiralnic, blaznic in zdravilišč svoje oskrbovance v 24 urah po njih sprejetju zglasiti pri mestnem magistratu. Za prenočevanje tujcev opravičeni gostilničarji in imetniki prenočišč morajo dospele tujce praviloma še na dan prihoda zglasiti. Kadar pa tujec dospe tako pozno, da v magistratnih uradnih urah ne more biti zglašen, tedaj se mora zglasiti prvi prihodnji dan najkasneje do 9. ure dopoldne. Vsa zglasila se morajo zgoditi pismeno z zglasilnicami, katere izdaja magistrat v uradnih urah brezplačno. Prestopi zglaševalnih predpisov se kaznujejo v kolikor ne spadajo pod kazenski zakon, po ministerskem ukazu z dne 2. aprila 1858, št. 57 drž. zak. z globo 5—100 gld. ali z zaporom od 1—14 dni. Na podlagi novih zglaševalnih predpisov uvedlo se bode pri mestnem policijskem uradu zglaševanje z zglaševalnimi kuponi in se bodo upeljale tako imenovane hišne pole. Po teh polah, ki bodo razvrstene po ulicah in številkah hiš, bode mogoče imeti posebej v evidenci stanovnike vsake posamezne hiše. Natančna evidenca prebivalstva je nujno potrebna in le želeto je, da bi se novi zglaševalni predpisi strogo uporabljali.

V zakladi za našo organizacijo so darovali: J. M. 1 gld.; J. T. 1 gld.; prijatelj „Slovenskega Lista“ 5 gld. V 16. številki izkazano 428 gld. 4 kr. **Skupaj 435 gld. 4 kr.** Somišljeniki! Posnemajte darovalce, zahtevajte „Slovenski List“ po gostilnicah in kavarnah! Pridobivajte novih naročnikov!

Slovanski svet.

Škof Strossmayer in madjarske šole. Madjarski časopisi surovo napadajo vladiko Strossmayerja, ker ne dovoli, da se hrvaški otroci, ki so vsiljeni v madjarske šole v Brodu, poučujejo v madjarskem jeziku v veronauku, in da se izpovedujejo madjarski. Plemeniti vladika pa stoji moralno mnogo previsoko, da bi ga mogli doseči izbruhi madjarskega „liberalizma“!

Poljaki na Nemškem. Znano je, kako krivičnih sredstev se poslužuje nemška država, da bi ponemčila Poljake. A vsi poskusi germanizacije so le ukrepili v Poljakih narodno zavest. Število Poljakov na Nemškem se je pomnožilo, odkar jih preganjajo, od dveh na tri milijone.

Mickiewicz spomenik v Varšavi. Lvovski poljski časopisi poročajo iz Varšave, da je ruska vlada dovolila, da se slavnemu poljskemu „pesniku revolucije“ in rodoljubu Mickiewiczu povzdigne spomenik na kakem javnem mestu v Varšavi, toda s pogojem, da bode na tem spomeniku tudi napis v ruskem jeziku. Profesor

Chmielowskij, ki je bil aretovan in zaprt zaradi predavanja v korist Mickiewiczevemu spomeniku, je stavljen na svobodo.

Društva.

Pevsko društvo „Ljubljana“ si napravlja novo krasno zastavo, katero izdeluje umetnica gospa Hlavka, učiteljica vezanja na c. kr. strokovni šoli v Ljubljani. Da se pokrijejo stroški za to zastavo, katera se razvije prvokrat ob blagoslovljenju dne 27. junija, bode dne 23. maja na Koslerjevem vrtu koncert. Rodoljubi, ki s tem pevskim društvom žele pospeševati narodno probujenje, naj se oglasé, da vzamejo s primernim prispevkom jeden žebelj na zastavi, na katerem bode vrezano darovalčevo ime. „Ljubljana“ si je pridobila že mnogo zaslug in zasluži podporo občinstva.

V Mengšu se je osnovala nova posojilnica, ki je že šestdeseta na Kranjskem.

Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Dunaju so poslali v zadnjem času sledeči p. n. gospodje darila: iz Bovca H. Sorč, c. kr. poštar, 2 gld.; iz Celja dr. Jos. Serneč, odv. 5 gld.; dr. I. Hrašovec, odv. 2 gld.; dr. Vrečko, odv. 2 gld.; vč. g. Ant. Rančigaj, vik. 1 gld. Iz Celovca: B. C. Rosbacher 150 gld.; Jos. Rozman m. kpl. 2 gld. Iz Cerknega Iv. Nep. Murovec, dek. 2 gld. Iz Čadrana: Juro Bezenšek, kn. šk. duh. svet. župn. 2 gld. Iz Črnomlja: Ant. Kupljen, c. kr. notar, 3 gld. Iz Dober-Doba: Ant. Bratina, vik. 110 gld. Z Dunaja: ekselencja baron Schweigel, 5 gld.; dr. Jan. Lenoč, dvor. in sod. odv. 2 gld.; dr. Ploj, c. kr. tajnik v fin. minist. 5 gld.; dr. Homan, dvor. in sod. odv., 6 gld.; dr. Fr. Sedej, c. kr. dvor. kapelan in vodja Avguštimeja 5 gld.; Jak. Urbanija, c. kr. pošt. blag. 3 gld. Vilj. Schramek, c. kr. nadinženir drž. žel. 3 gld.; Fr. Pečnik, lekarn. 3 gld. Iz Gorice: dr. Josip Pavlica, špir. 2 gld.; dr. Nik. Tonkli, odv. 5 gld.; dr. Henrik Tuma, c. kr. prist. 5 gld.; dr. And. Vojska, c. kr. sod. nadsvet. 1 gld.; grof Oskar Christalnigg 3 gld. Iz Gornjega Grada: Ant. Svetina, c. kr. notar 2 gld. Iz Gomilkega: J. Zotter, naduč. 1 gld. Iz Griž pri Celju: Jak. Janežič, 5 gld. Iz Idrije: Vin. Kolšek, 2 gld.; K. Svoboda, c. kr. ing. 2 gld. Iz Jezera: Ant. Kesnar, župn. 3 gld. Iz Kamnika: Jak. Drachsler, c. kr. okr. tajnik 2 gld.; Fran Fischer, hotelier 2 gld.; Iv. Stelč, 1 gld. Iz Komna (Prim.): Frid. Kroupa, žup. vodja 1 gld. Iz Libušnje pri Kobaridu: Jan. Leben, kur. 2 gld. Iz Konjic: Milka Pirnat, učit. 2 gld.; Jern. Voh, dek. 2 gld. Iz Kranja: dr. V. Štampihar, odv. 5 gld.; K. Florijan, knjigotržec 2 gld.; dr. Janko Babnik, c. kr. dež. sod. prist. 5 gld. Iz Hrastija pri Kranju: Lovro Rozman, duh. 5 gld. Iz Predoselj pri Kranju: J. Kerčon, župnik 1 gld.; Ign. Zupanc, 1 gld. Iz Langenzersdorfa: M. Karba, 3 gld. Iz Lembacha: Fr. Robič, dež. posl. 5 gld. V Laškem je nabral bl. g. Jos. Kolšek, odv. 14 gld. 50 kr. darovali so: dr. Jos. Kolšek, 3 gld.; And. Elsbacher, trg. 3 gld.; Fr. Jerše, c. kr. davkar 1 gld.; Rud. Kuketz, pivovar 1 gld.; Juro Merzel, dež. urad. 1 gld.; dr. V. Pfefferer, c. kr. okr. sod. 1 gld.; Leop. Skuhersky, kapelan 1 gld.; Arno Bogataj, vik. 1 gld.; Kottner 1 gld.; J. Krener, župnik v p. 1 gld.; J. Drobnič, trg. 1 gld. Dalje so društvu darovali: V Litiji: Iv. Jenko, načel. post. 2 gld.; g. Amalija Jenko, 1 gld. Iz Ljubljane: J. Perdan, trg., predsednik trg. in obrt. zbornice, 20 gld.; dr. Jern. Suppanz, (društveni ustanovnik) notar 10 gld.; Ivan Murnik, c. kr. svet. 5 gld.; Jos. Martinak, c. kr. dež. sod. svet. 5 gld.; Drag. Žagar, dež. blag. 5 gld.; Avg. Skabernè, 5 gld.; Raj. Perušek, prof. 2 gld.; Jos. Koleček, žel. urad. 2 gld. Iz Ljutomera: Ivan Skuhala, dekan 2 gld. Iz Luč: Mirko Repolusk, kapelan 1 gld. Iz Marenberga: Mart. Kocbek, 3 gld. Iz Maribora: B. Jentl, 1 gld.; dr. Ferd. Dominkuš, odv. 2 gld.; V. König, lekarn. 2 gld. Iz Novega Mesta: dr. Jos. Schegula, župan, odv. 2 gld. Iz Negove: Al. Šijanec, župnik 1 gld. Z Rakeka: gospa Mat. Sebenikar 5 gld. Vinko Vetrih, nadof. juž. žel. v Bolcanu 1 gld. Iz Rečice: Štef. Pišec, kapl. 1 gld. Iz Reichenburga dar 5 gld. Iz Smednika: Jan. Karlin, žpk. 10 gld. Iz Soteske: Iv. Plevaneč, žpk. 3 gld. Iz

s Krete, ker nobena grška ladija, ki bi ga pre-
peljala, ne sme v pristane otoka.

Tudi Velestino so dne 6. maja vzeli Turki
po hudih bojih. Jedna turška brigada maršira
na Volo.

Lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta.

Ob sedanjem času za uživanje najbolj pri-
pravno pristno-sveže in čisto

✂ **Dorš. medec. ribje olje.** ✂
1 stekl. 50 kr.; dvojna 1 glđ.

Neprekosljivega učinka je
Tanno-Chinin tinktura za lase
katera ohranja lasišča, odpravlja luske in
preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:
lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Zaloga vseh preskusnih domačih zdravil.

Razpošilja se vsak dan 2krat po pošti.

Slovenci! Spominjajte se o
vsaki priliki šolske družbe
sv. Cirila in Metoda.

Zobozdravnik
AVGUST SCHWEIGER

ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 5. ure popoldne.

v hotelu „pri Maliču“, II. nadstropje
št. 25—26.

Umetelni zobje v zlatu brez neba (takozvana
kronska in mostovna dela) ostanejo trajno v ustih. Istotako
v kavčuku posamni zobje in cela zobovja. Kavču
kovi komadi se na nebni strani oblože z zlatom, ne pro-
vzročujejo nikakega duha ali vtisa na nebni zlezni mreni.

Nova emajlova plomba, nerazrušljiva, za katere
trpežnost se jamči, po plombiranju se nikdar ne pojavijo
bolečine, sprednji zobje se ž njo lahko na polovico nadomestijo.

Nova ameriška zlata zobna plomba za
vsak zob.

Vsa dela in operacije se izvršujejo solidno
in reelno s popolnim jamstvom.

☛ Ostane trajno tukaj. ☛

Knjigoveznica Fr. Breskvar,
preje L. Šverljuga,
pred škofijo, št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“
se priporoča v vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup
poslanih veže po primerno znižani ceni. V zalogi
ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane plat-
nice za knjigoveze po deželi.

Opozarja tudi še na svoje krasno izvršene
platnice za „Dom in Svet“, Wolfov slovar itd. —
Naročila na kakršnebodni platnice izvršuje po
želji ali načrtu natančno in ceno.

Avgust Erzin.

Ljubljana, Kravja dolina št. 18. (Radeckega cesta)
priporoča

svojo bogato zalogo premoga.

Cene:

Trboveljski premog 50 kilo 46 kr.

Kočevski „ „ „ 34 „

Drva žagane in sekane 50 kilo 50 kr.

Pleskarska in lakirarska obrt
Josipa Makovca

Breg št. 20. LJUBLJANA Breg št. 20.

se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za pre-
vezmanje vseh v njegovo stroko spadajočih del,
kakor v mestu tako na deželi

**zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto
roko imitovanih.**

Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega
materijala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

FRANC PAVŠNER,

krojač v Ljubljani,

Vodnikov trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju

se priporoča pred. duhovščini in slav. občinstvu v
naročila na

duhovniško in civilno obleko

po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, na-
tančno delo, uljudno postrežbo in kar možno
nizko ceno.

Avgust Repič,

sodarski mojster

v Ljubljani, Kolezijske ulice št. 16, v Trnovem

se priporoča slav. občinstvu in naznanja, da izde-
luje in popravlja vsakovrstne sode iz hrasto-
vega in mehkega lesa po najnižjih cenah.

Tudi prodajam in kupujem staro vinsko
posodo.

Vožnja z omnibusi.

Podpisano društvo javlja slavnemu občinstvu, da otvori
tekom prihodnjega tedna promet z vsemi svojimi omnibusi.

Proge: sv. Jakoba trg, — Mestni trg, — Vodnikov
trg, — Reseljeva cesta, — Južni kolodvor.

Južni kolodvor, — Dunajska cesta, — Zvezda, —
Cojzova cesta, — sv. Jakoba trg.

Omnibusi bodo vozili vsak dan od 6. ure zjutraj do
10. ure zvečer ter bodo na razpolago pri dohodu in od-
hodu vsakega osebnega vlaka.

☛ Cena 5 krajcarjev za osebo. ☛

V nadeji, da velespoštovano občinstvo to ceno vožnje
često uporablja, beleži

najodličnejšim spoštovanjem

društvo „Omnibus“.

J. Turk, načelnik.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobni spomenikov

in preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posest-
nikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, so-
lidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Usojam si prečastiti duhovščini, sl. občinstvu in velespoštovanim od-
jemalcem uljudno naznaniti, da sem z dnem 8. februarja t. l. preselil svojo

**trgovino s klobuki, čepicami
in krznarskimi izdelki**

iz prejšnje prodajalnice v gosp. Kirbiša hiši na Kongresnem trgu v

☛ **novo urejene prodajalnične prostore** ☛
v Wolfovi (preje Gledališni ulici) št. 5.

Ob tej priliki se priporočam vsestranski ter prosim, da se mi ohrani
tekem 23 let pridobljena časteča me blagonaklonjenost sl. občinstva.

Velespoštovanjem **Anton Krejči.**

☛ Istotam je tudi trgovina s klobuki za dame. ☛

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,

zarezano strešne opeke (Falzziegel)

(izdelane iz najbolje znane Vrhniske gline) z zraven spadajočo

**stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz
vlitega železa**

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

☛ **Roman-cement** ☛

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo
spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, dre-
vesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna
in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, klu-
čavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko
drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

☛ Poštena postrežba. ☛

Cene kakor pri razprodaji!

Cene kakor pri razprodaji!

Njegova Svetost

Papež Leon XIII.

naročil je po svojem zdravniku profesorju dr. Laponijju lekarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinkture za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so **Piccoli-jevo tinkturo za želodec** preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, ktera krepča želodec, pomnožuje tek ter pospešuje prebavanje in čiščenje.

Cena: 1 steklenica 10 kr., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 kr., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 kr.

Najvišje priznanje (28-2)

lekarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za želodec**, ktere je z zadovoljnim uspehom Nj. c in kr. Visok. prejasna gospa prestolonaslednicavdova nadvojvodinja

Štefanija.

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 kr., 10 steklenic 1 gld. 50 kr.

Naročila izvršuje točno proti podvzetju lekarna G Piccoli v Ljubljani.

Pripraven, lahek, pol krit

koleselj

je na prodaj.

Pripraven osobito za gospode na deželi. Natančnejše pove upravnistvo „Slov. Lista“.

L. Mikusch,
Mestni trg št. 16

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih **dežnikov in solnčnikov** po najnižji ceni.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg. LJUBLJANA. Mestni trg.
Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem

FRANC ČUDEN.**Janez Jax**

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velicpedov.)

Ceniki franko na razpolago.

Andrej Rovšek,

kipar in izdelovatelj altarjev,

LJUBLJANA, Kolodvorske ulice št. 34,
priporoča**svojo delavnico**

vsem preč. cerkvenim predstojništvom in vsem ljubiteljem domače umetnosti.

Pripoznano umetniško dovršena dela.

Josip Leuz,

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupi ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in onejida-krompir, želod, hrastove ježice, bukov žir, vsakovrstne rastline (korenine in perje) v vsaki množini.

Plačuje takoj!**Brata Eberl,**

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpriprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke.

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen **kruh, fino namizno in sladšičarsko pečivo** po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

Prej M. Učak

Albert Robida

Prej M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 3

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubdeje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velepoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se tem potom prečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu najprisrčneje zahvaljujem za obilni obisk v domu „**Katol. rokodelskega društva**“ v Komenskega ulicah ter se prav ponižno priporočam v blagovoljno nadaljno naklonjenost v moji sedANJI gostilni

Vodnikov hram

v Rožnih ulicah št. 19

Za naravna in zdrava vina, kakor za vedno sveže pivo ter za okusna gorka in mrzla jedila se bode vedno skrbelo, da bodem tako zamogel v vsakem oziru vsem častitim gostom najboljšo postreči.

Z velepoštovanjem

Jakob Sterlé,
gostilničar.**Najboljši
fabrikat!****I. kranjski
laneno-oljnati firnež.**

I. kranjsko

čisto laneno olje.**Siccativ-firnež (sušilo)**

priporoča najcenejše 26-6

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežov, lakov in kleja v Ljubljani.